

238.

5943

Haritud inimesed

Victor Leon

Wanemuise
näitelaeva
+ TARTUS. +

125

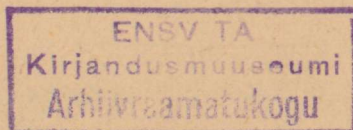
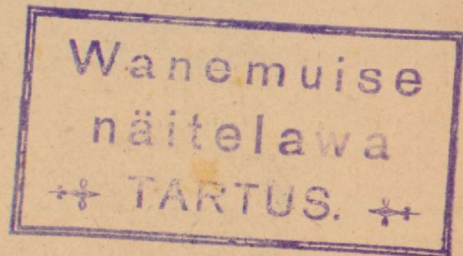
Eesti Üliõpilaste Seltsile
Wanemuise näitelawa poolt.

Koritud inimesed.

Victor Leon.

Rahwatükk 3 raatuses.

Tõlkimud: M. Konik

76209

Wanemuise näitelawa.
Juulikuus 1910.

2

Osalistid:

Dr. jur. Joseph Müller.

Marie, tema abinaasa

Hermann, stud. phil.

Adele

Josephine

Emma

Kaubanõuunik Adolf Müller,

suurkaupmees.

Fritz, tema poeg

Prof. Dumbacher, kirjuriija.

Johannes Lohr, kirjuriija

Lukas, muusikaõpetaja

Frank, prokurist Adolf Mülleri juures

Krassinger

Kohtuteener

Elise, teenija Adolf Mülleri juures

Kangurkoht: Wini linn; tege-
vuslike päewa jooksul

Esimene waatus

Lihksalt sissestatud elutuba Dr Jo-
seph Mülleri juures, millesaga piirdmist
hariliku komforti ja moodsa kaunistu-
se järel siin ja seal märgata on. Täht-
mine aga mitte rõõmine, nagu: wai-
kene jalawarp, Jaapani tuulelehwita-
ja seinad, mõned pildid, pianino
uul, raamatutega; muude harilikud
(kodanikuasuse) mööblid; magamise
diwan, peegel, puhwedikapp, söögilaud,
nõutislaud tugitool, kell ja n.e.

Kõik maitses 15 aastat tagasi ja ala-
lises tawitamises tunnustust andes.
Keskmine üks ruub edisesse, edises,
mis, aegajalt näha on, seisab uide-
waru ja rihmaraju hoidja; esises
nähtawas korteriukses on väike akna-
kene, päale korteriuksse on veel astmeid
näha, mis ülemisesse korterisse rii-

rad ja seinagaasilamp.
 Üks paremat kätt espool viib lohvii
 kabinetti, üks paremat kätt taga-
 pool teistesse korteri ruumidesse
 Paremalt pool kaks akent Akende
 ja uste ees kardinaid. Ahi paremal
 pool tagumises nurgas
 Deg. Enne lõunat.
 (Paremalt ja paremat kätt näitlejast)

Esimene etteaste.

Pr. Müller Tema tütar Adelle
Adelle. (23 a. lihtsas riietes, lõmmak istub
 kirjutustaua ees paremal pool, tal on
 kannarjad ja raamatud ees - tõlgekir-
 jutades)

Pr. Müller (43 a. vähe hoolelt riietes, seis-
 sab söögilaua juures paremal pool ja loeb
Neue Freie Presse kuulutusi (väheaja
 järel). Utlesid sa midagi?

Adelle (pöörab pääd) Mina? Ei! (kirju-
 tab edasi)

Pr. Müller Mul tuli ette nagu -

5

Adele (kirjutades) Wahest umisesen
mõttes oma ette - (mõtleb) Glossy ?
Tead sa wahest on mamma, mis glossy
tähendab ?

pr. Müller (astub lähemale) On see
Prantsuse keeli ?

Adele Aga ei ! Inglise keeli !

pr. Müller Ta tead ju, see ei ole minu kõwem
külg - (järelmõteldes) glossy - glossy - ma
arwan hulgan wai mudagi sillesarnast -

Adele (kes sõnaraamat järel waatab)

Ma leian kohe - (otsides) gloss, glosser,
glossy ! Glossy - sul on õige, mamma,
see tähendab sile, läikin (kirjutab edasi)

pr. Müller (istub, waatab lehte) Küll on
nurb - nii wähe waba kohte ja nii hulga -
naupa otsimise - nurb -

Adele (kirjutades) Kas sa endale aja -
lehe laenasid ?

pr. Müller Ta, naabritelt

Adele (naupenne) Proua Steinbergi näest ?

pr. Müller Ei ! Sil näib ju ainult "Tage -
blatt" ja seda olen ma juba lugenud; pro -

essor Wimmeri proualt -

Adelle (nagu enne) Ah, sa loed „Freie
Presse”d -

pr. Müller. Muidugi. Teie ütlete ju ikka,
et ainult „Freie Presse”s sünnist ametit
papsale leiduks -

Adelle (ohates) Ah Jumal! (Lühitseh
sõnaraamatust ja ümber) dapp, dappifer,
dapper - dapper - karme, puhkas osaw -
(kirjutab) Kas papa jälle praegu mõnda
palverekija ei kirjuta?

pr. Müller (ikka lugedes) Ja! Aga see
siiski mahju ei tee, kui (riõrnisalt)

Waata kord siia (astub Adelle juurde)

Adelle (kirjutades) Ma palun sind,
mamma, ära mind sega, mul on veel
kümme rida kirjutada, siis olen ümber-
panekuga valmis

pr. Müller. Ja, aga silmapilguks võid sa
ometi -

Adelle (pool lülitatult, pool lahkelt) Mis
siis emane?

pr. Müller. See oleks ometi midagi pa-

pa jaoks? Siin!

Adelle (võtab lehe, loeb). Preenelt haritud
ja häade seltskondlike nõmbetega
meesterahvast otsitakse esitajaks er
disponendiks suuremasse - järgvärnisse,
hää palu ja proksendid. Adv. selle
lehe talituses (ulatab lehe tagasi).

pr. Müller. No, mis see ütled?

Adelle. Kas endine advokat selle kohta
jaoks -

pr. Müller (pahaselt taganeedes) Ah, teil
on inka sarnased jutud ja asjad ja -
(helistatakse)

pr. Müller. Issand! (ehumätab ja lan-
geb tugitoolile, mis sohvavalava sees ei =
sah ja mille pääle terajalehe paneb)

Adelle (vaatab ümber). Mis on?

pr. Müller (hirmul). Keegi kõlistab.

Adelle (tõuseb üles). Ma vaatan koha
järele -

pr. Müller (tõuseb üles, talle vastu) Ei
tee sina tööd! See on niisugune mõ-
ni võlauskuja! Kes niisugused muud

meie juurde tuleb^{8.}?

Adèle (täheb kirjutus juurde, kuhu istub)
(Helisatanse meel nõrd)

Dr. Müller. Sga nõrd, kui nella häält
kuulen, tuleb mulle hirmu peäle.
Maatan õige aknakesest (Läheb ära
keskelt)

Adèle (ohkab tasa) Ah Journal! (kir-
jutab edasi)

Dr. Müller (57a, hall, hall täishabe,
püüdnud, viisakas, kuid äranõutud üli-
õnne, tasane, järelandline, peaaegu peh-
me hoiak kirjatuks näes, tuleb paremalt
poolt tagast)

Teine etteaste

Dr. Müller. Adèle

Doktor (Adèle poole) Wabanda (Otsib
kirjutuslaua pealt midagi)

Adèle. Ole nii lahke, papa -

Doktor (otsides) Kas siis ühtgi neid
suurtest ümbrikudest enam alles ei
ole? Karameti -

7
Adèle ja - ma panin nad laevasse.
(tõmbab laeva lahti) Siin! (annab tal-
le ühe suure ümbriku)

Doktor. Täna sind! (kirja ümbriku-
se pannes, numardab end üle Adèle löö)

Mis sa siis seal teed? Aa, see daami-
neelne roman!

Adèle. Ei! Ah see annab mulle veel
palju tegemist. See sinu on üks inglise
neelne naljajutt - Bret Harti - ruttasin
temaga, sest et löö cest kohe välja marse-
llaks.

Doktor (paneb talle naise päa päale). Väe-
ne tüdruk, pead ennast nii vaevama.

Adèle (naljatades, tagasitorjumalt) Ah Jumal
papa - (numardab löö üle)

Doktor. Luba mulle sulge -

Adèle. Kui tahad, kirjutari minna ad-
ressi!

Doktor. Kah hää! (ütleb ette) Chiffre
N° 50. "Neue Freie Presse" talituses.

Adèle (kirjutades). On see - ? (ulatab isa-
le kirja)

Doktor. Ja, see on sulle juba mitmeid päeva ilmuva kuulutuse pääle, kuskaast loodist ühele õigus teadlisele viilehele otsitakse. Wahest õnnestab seekord (võtah kirja, mida Adele ternale ulatab) Tänan sind! See on aga minu juubele

Uhersakümme ühessa olivad sagajärgeta. Sa armas taewas! Kussus mu kübar on?

Adele. Eestias, papa!

Doktor. Ah nii (pöörab keskmise ukse poole)

pr. Müller (tuleb keskmises uksest tagasi)

Rolmas etteaste

Dr. Müller, pr. Müller, Adele

pr. Müller. Kas tead kes oli?

Doktor. Kiusis?

pr. Müller (pöörab ennast kergelt tema poole siis kohe jälle Adele poole) Ah, ma annan Adelet! Lõemüüja! Ta ei wõi enam wõlgu anda, kui mitte vähemalt üht esa nätt ei saa -

Doktor (murehulult) Kii palju siis?
pr Müller Ah Jumal, ära sina enmast
 asjasse sega, Joseph! Sul ju omegi ole -
Doktor (haavatult) Palun vabandust
 Marie, aga sa lubad mul omegi, et ma
 omas majas -

pr Müller (teda tahelepanemata jättes,
Adelele) Meil ei ole enam süsa!

Adele Praegu sain valmis - selle eest
 saan paar kuldna -

pr Müller (läheb keskmise ukse kaudu edi-
 sse, jätab ukse lahti, võtab Adele kübara
 ja mantli)

Adele Sus astun tema juurde sisse! (Ja
 seab oma kirjatööd korraks ja paneb nad siis
 näekohale)

pr Müller (näeneleb eesttoast läbi lahitud
 ukse kuppri) Ja, aga sisseastumise jaoks
 läheb mulle ka tarvis - (aitab Adelit üli-
 mietesse)

Adele Täält jääb ju natuke üle. Täna
 on ammuma Loode-tarvis mitmekesise -
 waks -

Doctor Seni loodan ka mina -

pr. Müller Loodad, loodad - nii võlab see juba ammust ajast -

Adele (paludes) Mamma!

pr. Müller See on ju tõsi! Kas tead, Adele, mis sa veel teha võiksid?

Adele Po?

pr. Müller (teise mõtte peäle tulles) Ah Jumal ja Lukas! Meil on juba pärs piim-kin - temale võlgnen ma ka 14 mullinat -

Doctor See tubli inimene!

Adele (murekult tehes) Kas sa ei tahaks praegu midagi, mamma?

pr. Müller Mina? Midas siis (meelele tulebades) Ah ja - ma ei tea enam kus mu pää seisab kõigi nende muredega, muudkui võlad - ja, ma tahaksin sind paluda, armas Adele, mine tee ka üks või najaavalitsija juurde -

Adele (vastikult puudutatult) Selle juurde?

Doctor Kas mina ei peaks parem - ?

pr. Müller Ei, sellest ei ole kasu!

Doctor (raputab poolpahaselt peäd)

pr. Müller (tungivalt) Illine, Adele, mu
palein Sind! Ila kardan, ta ei oota
enam kauem -

Doktor (rohkem enesele) Ta on ju asjad ules
kirjutada lasknud.

pr. Müller Kas lähed tema poole?

Adele. Mitte nüüd; parem pärast lõu-
nat! Waata, mamma, kui ona tean, et
paar kuldinat majason, siis turnen ene-
se kohe wabama ja wõin nergemalt rääki-
da - siis on mul rohkem julgust!

Doktor (naerdes) Minul lähel niisamuti!
Rohkem julgust!

pr. Müller. Kui siis pärast lõunat! Aga
kindlasti!

Adele (juba ees toas). Ole julge! Kui Em-
ma koolist tuleb, siis anna talle theed, et
ta kohe midagi sooja saab -

pr. Müller. Ja, aga kas suhkru on veel?

Adele (astub jälle tuppa, lähel puhveti
juurde ja tõmbab laeka lahti)

pr. Müller (astub tema juurde)

Adele (wõitleka jne taldreku pääle pan=

nes, mida ta wälja wõtab) Siin on veel paar tükkest ja pool wõileiba
Doktor. Mikida sina oma osast ära kärpi-
 sid

Adele (naisakalt tagasitõrjuvalt) ja peaks
 Finni enne mind tulema - ei, ta on ju tä-
 na kellaühena akadeemias! (Keskmuuse
juures). Kasse ei tule ühes, papa?

Doktor. Ja, ja!

pr. Müller. Kuhu siis Joseph?

Doktor. Seda palwenulja siallehe talituses
 se hiima.

pr. Müller. Ma tahansin veel midagi sinu
 ga kõnelda!

Adele. Jumalaga! Ja kui helistatakse
 ma wotan wõtme ühes - (naeratades) Ära
 parem awagi!

pr. Müller (ohates) Ah need wõlauskujad!

Adele. Terwisid! (Läheb ära keskmuse
kaudu)

Neljas etteaste

Doktor Müller pr. Müller

pr. Müller (Läheb Adele järel jawaatab kas

üks restoras hästi kinni on, tuleb tagasi,
tõmbab toaukse enese järele kinni, astub
sohvavalaua juurde, võtab lehe)

Doktor. Paris ingel see tüdruk! Niusu-
guot enese arasalgamist, niisugust enese
ohverdämist, seda - seda - seda ei leidu üles
üldse! Ja et mina ennas t omast tü-
rest pean kaita kaskma - o, küll see
muutub, see peab muutuma!

pr. Müller (istub parem. poole söögilauda)

Doktor (sammub edasi tagasi)

pr. Müller. Ah ja, neist paarist kuld-
nast, mis olele oma tõlkimisega
teenib, on raske ära elada! Ja, kui
Hermannil oma vabatahtliku teenis-
tuseaasta juba seljataga oleks, siis võiks
see jälle kundesid anda -

Doktor (sammub edasi tagasi) Kuu ma
ainult kundesidgi leiaksin! Ilul on üle-
üldse väga raske. liig vana - liig vana -

pr. Müller (näitab ajalehte) Ma leidsin sinu
lehes midagi. Waata - siin (näitab mehele
kuulutus!)

Doktor (ümisedes). Peenelt haritud on es-
estaja - palk - ja. usud sa? Sääb on küll
juba tuhandeid pakkujaid!

pr. Müller (paneb ajalehe laua peäle). Küsi
adressi järele, sa lähed ju niisugisrudele
talitusesse.

Doktor. Ja, seda võib teha! Mis nummer
pr. Müller (vaatab järele ja kõuseb üles) 3-1-4-2
3142!

Doktor (astub kirjutus laua juurde võtma
türgise paberit ja pliiatsi, kirjutab piiste
seistes) 3942!

pr. Müller 3142!

Doktor. 3142! Ega see ameti medal ei
aita! Ehm - võib olla - kes võib teada
Ja oleksid Addelele ameti ütlema pidu
mud, et ta hoburaudteega sõidaks - ta
jalg -

pr. Müller. Ta on kokkuhoidlik ja ei tee seda
ameti mitte!

Doktor. Igakord, kui ma tema peäle waa-
tan, näib mul kui piiste läbi -

pr. Müller (lülitatult; talitades) Asi, milles

meie juha ammugi ise oleme saanud -
Doktor, lina mitte! Adele jääb meil
kõnku!

pr. Küller, Aga ometi mitte selle pärast!

Doktor, Ja, ja ma tean juha, mis sa üteld-
da tahad! See kõn ei oleks tarvilik üld-
sõna nii tulla, kui sina vähe kokkukoid-
likum -

pr. Küller (pöörab enese äkiliselt tema
poole) Kokkukoidlikum! Sa armas
jumal! Terve aasta ajame juha ilma

teemjata, läbi, needame ainult väge
tarvilikumad toredust me ometi teha
ei aja - ma hoian kokku, kus väin!

Doktor Ja, nüüd sa hoia kokku, kus
midagi enam kokku hoida ei ole! Aga
seekord, kui ma veel mesupangas ametis
olin ja siis kui mul pääle pankroti veel
mõni tuhat kuldmat oli -

pr. Küller, Jätka nõud need ülenõhtused
süüdis teused! Sa tead seda väga hästi, et
me alati võikem wälja andsime, kui
sisse tuli, et meie üle jõe elasime, see

tähendab nii elama pidime!

Doktor. Kina ei ole omelt enese peäle
millalgi -

pr. Müller. Lina enese peäle! Alga sa
tahtsed omelt, et meil peenelt elaksime!

Na, ja laste kasvatus - see ei maks midagi
midagi? Ja riided, ja igapäeva maale su-
vitama, ja jumal teab, mis veel kõik - kas
näed! Ah, ja Adele haigus, see kogu raha!
Ega ei tea, kuidas ma seal kokkuvõidlik
oleksin pidanud olema! Ja kui pank
kokku langes, kas me ei võtnud siis päevas
päeva ja nädalast nädalasse, et sa varsti
jälle misama hää raha saad? Selle pärast
elasime lihtsalt misama edasi, kuidas
harjunud olime - ja nüüd oleme siis wõlgade
sees! (ta astub õige mehe lähedale) Armas Jo-
seph! need on ju warad asjad, mis nende
üle veel rääkida

Doktor. Võid sa minule rõnda etteheide

pr. Müller (wähele, pooltüütatult) Ei ei! Kas
ei näe ma waewa, et kohast teenustust leida -

pr. Müller (kätega torjudes) Ja, ja! Ja, ja!

Doctor. Olgu kas wõi advokadi kantseleis!
Aga noori õigus teadlasi sigineb tänapäev
kui - kui tegused päale vihma! Nad
töötavad kantseleides peaaegu ilma pal-
gata! Ja mina - ma olen vana mees,
perenkonnaisa - sääle ei jõe ma wõi-
telda!

pr. Müller. See kõik on küll tõsi!

Doctor. Mikul ei ole kahjuks meil oma-
deisi, ega seda wastupidamise jõude-
rikat kohta vastu võtta, mis me hest
saada oleks olnud. See ju see on! Kas wõi-
ma sinna midagi parata? (Elawall) Hoari-
tud inimesel on omesti ainult võimalik
selles õhukonnas liikuda kuhu kaswe-
tus ja eriharidus teda juhatawad! Eks ole?

pr. Müller. Ja muidugi! Tõelisel on sel-
les tükkis tehat kord parem

Doctor. Ah ja kuidas! Onnetus on ka
see, et ma nii üksinda olen, ilma abita-
sõpradeta, sugulasteta!

pr. Müller. Sa tead ju, kui inimene hä-
das - süsgi üks inimene wõiks meid ko-

ke kõigest viletsusest -

Doktor (vähe äriliselt; edasi tagasi sammudes)

Mina venni Adolf! Selle poole ma ei pööra -
ei, ei - selle suure inimese poole ei või mina
pöörduda - ma olen selle seda juba tihti küllalt
ütelnud - ma ei tahi - see ei lähe mitte ei -
lähe - mitte!

pr. Müller (vargistavalt) Ma tean seda ju,
armas Joseph! Aga kui ma mõtlen, kuidas
seda edasi on jõudnud -

Doktor, ilma midagi õppimata - pime
õnnetuslik -

pr. Müller. Kusuguse varandus, misuguse
ettevõtte omanik, kaubandusmehes, poli-
itiku liige, tööstuse-ühisuse eestseisja, ja
ma ei tea, mis kõen!

Doktor. Üks, nõnda ütelda - läbi ja läbi
harimata inimene -

(helistatakse)

pr. Müller (jahmatab) Ah jumal, juba
jälle! (läheb ette keskele)

Doktor (temale järel hüüdes) Kas mina
parem - ?

21.
pr. Müller (väljas) Ah ei!

Doktor (sammub edasi tagasi)

pr. Müller (tuleb meskest tagasi, naart näes)

Kirjanandja oli!

Doktor Midagi minule?

pr. Müller Ei! Lohkile üks naart (pa-
nut naarti lõua peäle)

Doktor So. Küüd lähemaga, annan
palvekirja ära ja küsin adressi järele!

Elu hästi, Marie! (läheb ette üppa)

(üks jääb lahti)

pr. Müller (saadab teada uksest) Elu hästi!

Doktor (võtab palitu varmast, tõmbab silga)

Kui adressi teada olen saanud, lähem jala-
maid sinna (ta on kübara põhjapannud,
avab ukse)

Emma (tema tütar, kümneaastane pli-
ka, koolimasega, kannu juukseid, mida ta
tihti ära võtab, ja sellega juukseid selitab,
astub talle meskest uksest vastu)

Viies etteaste.
Endised. Emma

Doktor. No, kes siis sääl tuleb? Minu
Emmamehe!

Pr. Müller. Emma?

Emma. Tere, papa! Tere mamma!

Doktor. No ma lähen nüüd (kumardab
Emmamehe poole), Anna mulle üks muisu! (see
sünnib). Nii! (Läheb keskm. unse nauduvära)

Ruuesetteaste

Emma. Pr. Müller.

Emma (astub tuppa, paneb unse kinni
vishab mape käest ja hüüab) Nälg!

Pr. Müller (vaigistavalt). Ja, ja!

Emma (jonnides) Ah, mamma, nälg!

Pr. Müller. Korista enne oma riista
korralikult ära; nende koht ei ole siin! Ja
oma mantel ja kübar pane ka ära!

Emma (tõmbab jalga dega transpides kindad
hammastega käest ja mantli nii seljast
et käiksed pahurpidi tulevad)

Ja! aga ma enam wälja ei kannata!

Pr. Müller. No ega's nii hull ei ole! Võta
esialgu see wõitlik! (annab puhveti päält

Wõilewa)

Emma (jonnicles) Ainult pool! (Sotub
parem. nätt diwanule ja sööb)

pr. Müller (üle laua) Esialgu südamerene!
Müüd vi asjad oma tuppa ja tule siis
näki!

Emma. Ma tahan vähenese siin istuda
(wõtab ajalehe laualt)

pr. Müller (wõtab selle temal käest) See ei
lähe sinule korda! (wõtab Emma käewar-
test kinni, et teda üles lösta)

Emma (tõuseb üles, wõtab oma asjad
laua ja tooli päält)

pr. Müller. Marsch, marsch oma tuppa!

(Wüb ajalehe sohwalauakese pääle pahem
nätt). Ja siis - misparast sa Prantsuse
neelt et wõnele? Je le dirai à l'Adèle, à
ta soeur, et elle sera bien fâchée!

Emma (oma krooniga munnes) Ah
Jesuxe, see Prantsuse keel on nii igaw!

pr. Müller. Que dis tu, méchante enfant?

Emma (naerwaliselt süües) Mais, maman,
laisse-moi, je sers prie! (nutuselt)

Je ne veux pas parler! Je suis si fatiguée! (pahandatudult) Igaw keel! (läheb ära pahemale poole taha)

(Kuprauja Johannes Lohr on wahel poel keskm. uksest sisse astunud, noor 27a. mees rõõmus, lahke, wälimuses ja olekus harilikust kunstniku tüüpusest täiesti lahkumiseks)

Seitsmesetteaste

Lohr. pr. Müller. Siis Emma hääl Lohr (hüüab Emmale naerdes ja tekitab teie heitvalt järele) Igaw keel! No, oota sa, Emma!

pr. Müller. Ah teie olete, armastama Lohr!

Lohr. Tere armuline proua!

pr. Müller. Kas siis uus lahti oli?

Lohr. Te teate ju mul omama wõti!

pr. Müller. Ah sö, ja ja! (wõtab sukrunut pihwetist ja ühe tassi) Tääl on üks postkaart härra Lohr!

Lohr. Minule? Kus, palun?

pr. Müller. Saal - laua püäl!

Lohr. Oige! Tänan! (leeb)

pr. Müller (rohkem enesele). Niind annan
ma väinsele theed -

Lohr (rõõmuslatult) Aa!

pr. Müller. Midagi hääd?

Lohr. Näib nii. Prof. Birnbacher kirju-
tab mulle, et püäle lõuna tema poole pean
minema!

pr. Müller. Kujurauja?

Lohr. Ja! Te teate ju - ta on auuhinna-
mõis ja Mülleri-auuhinna juures

pr. Müller. Aha! (huvitatult) No, kas
annate -?

Lohr (lõbusega naeratusega). Kas mina
auuhinna -? Ja - seda ma ei tea.

(Vaatab kaardit ja pistab selle siis tasku)

pr. Müller. Soovida oleks! Loodame! Teie
olete teda ära teeninud!

Lohr. Ah, sa püha jurnal - nii nõin
nii mõllensivad nagu Teie! (tähib pah.
poole)

Emma (hiinal paremalt poolt kannata -

matalalt). Mammaa!

pr. Müller. Ja!

Emma (nhi kui eespool). Siis tule emeti
kord!

pr. Müller (hiinale) Prantsuse keeli; ütlen
ma sulle! Kelm niisugune, ei taha Prantsu-
se keelt kõnelda! Wabandage! (tähebära
taha par. poole)

Lohr. Dalun! (öörub lõbusas tujus käsa, võ-
tab veel kord naardi taskust ja loeb). Mis sis-
mella poole kolme ja poole nelja vahel!
(Protab näe vesti taskusse unijärele) Poo-
le kolme ja poole nelja vahel - Kuisee
mind nutsub - ja, see peab emeti midagi
hädal tähendama - (peatab) või ehk
wahest tahab ta mulle ainult onu pannis-
tust tagasi anda - ? Ei ei! Seda ei ole
siisgi arwata! (vaatab jälle kaarti) Poole
kolme ja poole nelja vahel! (Kõnnib äri-
datult edasi tagasi)

pr. Müller (tuleb par. poolt tagast, läheli
puhveti kapi juurde, võtab ühe lusika)

Lohr. Hermann on muidugi veel kasarmus?

pr. Müller. Huidugi! Wabandage, ma tah-
han ainult õmmale selle lusika - (täheb
par. poole taha)

Lohr. Palun, olge nii lahne! (Waatab jälle
kaardi, istub, loeb kaardi. Waheaq. Kargab
püsti) Poole kolme ja poole nelja vahel! (Astub
unse juurde taha paremale poole ja hiiab sinna)

Armuline proua -

pr. Müller (seest). Hännä Lohr?

Lohr (kõneleb teisi tuppa) Ma tahtsin Teile
ainult ütelda, et kui äärm toesti nii häas tu-
jus peaks olema, et seenord minu juurde pea-
tama jääb, Issand Jumal, kui mina auuhin-
na saan, armuline proua -

pr. Müller (seest) Lii wõite Rooma reisida
ja - kuidas te nüüd inka ütlete? - oma
suurt tööd tegema!

Lohr. Paganapihhta, see olexs suurepära-
line! Aga ei - ma tahtsin ütelda, pr. Doktor,
kui nüüd need kaks tuhandaest minu
tühja kirjatasukusse ära eksiwad - siusteen
nõige päält Teiega puhda arwe, o, ma tean,
kui palju ma teile wõlgnen; kui mul ai-

nult nõrd võimalik olen teile seda ar-
mastust ja häädust ära tasuda - oja, ja
ja, ma maksan kõik ära mis teile aastate
jooksul võlgu olen jäänud.

pr. Müller (tuleb par. poolt tagasi) Aga härra
Lohr! (kõneleb õnnemaga tahapoole) Kui sa
tee joomisega valmis oled, siis vii tass ära kõik
Lohr. Võtan mind see ja teine - kõik maks-
san krossi pealt ära!

pr. Müller (naeratades) Ah, sa armas ta-
was!

Lohr. Kas mäletate veel, kuidas ma teie
juurde tulim - noor akademia õpilane -
vii aasta eest?

pr. Müller (ohates) Sel ajal käis meie käsi pa-
remini.

Lohr. Ja minu oma viletsasti! (Kas mäle-
tate kuulutust, pr. Doktor: kes annab oela-
vasti õpetust joomistamises? Saäl andsin
minu ennast üles -

pr. Müller. (seisab puhvetikapi juures) Ja
saite õpelunni eest, mida Finnille and-
site, 50 kreutseri (põlglisult) Nah!

Lohr. Aga niimaks võtsite mind vaes & kura-
dit taevsti oma majasse - ja mina jäin üüri
wõlgu ja söögi wõlgu ja jäin kõiks wõlgu.

Ah, jumal, ma ei taha selle peäle parem
mõteldagi!

pr. Müller. Teie õpetasite ju tervet maja ja
Finni wõsite Teie nii kaugel et ka tõesti
midagi võib; Teie muretsesite talle prü-
koha akademias.

Lohr. Ei ei - mitte mina! Ma leadsin
ainult õiget teed!

pr. Müller Lühidalt meie oleme tasa!
(täheb kooli lauakese juurde, istub). Et Teie
Hermanniga ühes toakeses elate - see ei ole
ju tõesti mitte kõnewäär!

Lohr. Oh süisgi, nüüd kus Hermann kasar-
muselab, wõksite ta wälja üürida!

pr. Müller (kurblikult naeritades) Na, süis
oleksime peasdetud!

Lohr (astub tema juurde, soojalt) Proua
doktor - see härra Adolf Müller, see kes
selle aumünna on arutanud, on ometi
doktori härra wend?

pr. Müller (töötades) See ei ole kellegi saladus!

Lohr. Sest saadid kui mina siin majas olen, ei ole temaga läbi käidud, harva temast kõneldud -

pr. Müller. Sellel on oma põhjused!

Lohr. Seda ma usun, pr. Doktor ja ma ei tahta sugugi muuskida - ma arvan aga, et härra Adolf Müller on pagana rikas köi-ah, mees, tahaksin ütelda, ja doktor härra võiks ometi-na ja, kui käsi nii halvasti käib -

pr. Müller (ohates) Ah jumal, see on väi-mata! Mõlemad vennad ei ole terve teesega ja muudugi, juba võin kui 25 aastat - ah, veel kauem, mitte sõna kõnelenud, vaevalt üksteist näinud!

Lohr. See on aga iseäralik! Elavad ühes ja sellesamas linnas, ja härra Adolf Müller on ometi tuttaw arimees, mes kes õige tähtis -

pr. Müller. Tema? Õnneseen on ta, see teu-sin! (palavamalt). Omas noores eas oli ta

laisn vorst - ah, ma ütlen Teile, täiesti
 meegemeelne inimene. Michagi ei oleud te-
 maga pääle hakata. Siis pani tema ise
 teda lukusepa juurde õppima. Sääl sai
 ta sellins. Ühel päeval aga tuleb lukusepp-
 meister üsna meelt heites - mötelgeome-
 ti - Adolf on tema tütre ära avatele nud
 tema ainsa lapse! Suur pahandus.
 Lõpp aga oli: ta võttis lukusepa tütre
 ära. Mis te ütlete? Kolm aastat hil-
 jem suri lukusepp ära ja meie Adolf
 parandas tema ilusa varanduse ja hää
 äri. Siis ollata ühe leiduse - automatiili-
 sed lukud, või midagi sellesarnast -
 võileiva eest ostnud, läns rikkamaks ja
 rikkamaks, lugupeetavamaks ja lugu-
 peetavamaks - see ordinär harimata
 inimene - ja minu mees - (nuttes) mi-
 nu väene mees ei jõua sest aadlik kui
 pank langes enam haljale oksale.
Lohr Wabandage, aga ma ei näe ikka
 veel mitte mõjuvat põhjust -
fr. Müller Mis minu mees ama venna

32
wenna poole ei poora? (halva tundmu-
sega). Tääl mängivad veel mitmesugused
asjad kaasa. Adolf täavitaskord raha, mi-
nu mees ei andnud temale - no ja, niusugu-
sele kergemeelsele - teda ei nutsutud meie pul-
magi- ja kui ema ära suri ma mäletan se-
da kui oleks see täna olnud - sääl ei kõnel-
nuel matusel keegi inimese temaga mi-
te sõna - temast lüüdi häbi -

Lohr (teeb liigutuse)

pr. Müller. See on kind mi - ja miüü peaksin
tema juurde minema

tema juurde minema ja - o, see ei lähe, see
lähe kõeski mitte!

Lohr. Ka arwain ainult, pr doktor!

Adele (tuleb meeskum. uksesõlt tagasi)

Kahrensas etteaste
Endised. Adele

Lohr, Da, preili -

pr. Müller. Juba tagasi?

Adele. Ja, sin ma olen jälle! Tere härra
Johannes. (ulatab talle näe ja wõtatab üleriided)

järgneva jutu ajal ära). Kõik korras, mams-
ma.

Lohr. (kõlab riided ja kannab naelsetuppa)

Adèle (Lohrile). Tänan! — Päale tõunat
toob ta söed! aga sisseoste ma ei saanud,
mul ei olnud kerwi —

pr. Müller Ei ei! see on mulle ka armsam —
mul on oma odavad hallikad —

Adèle. Siin on sulle siis raha! Viisteist =
kümmeid kuldinat sain ma, viis kuld-
nat andsin söemüüjale, siin on veel
kümme! (läheb kirjutistlaua juurde pab-
poole)

pr. Müller (ohates) Ah, saavad nuttu küll
alt jälle — (ta läheb ära parem. poole taha)

Loor (tuleb eestvast tagasi) preili Adèle,
üks uudis!

Adèle. Lubage ainult üks minut! Kas
Emma — ?

Lohr. Ja, ta on juba koolis tulnud!

Adèle (hüüab taha par. poole tuppa)

Viens ma petite, que je t'embrasse!
Dépêche-toi!

Emma (tuleb paremalt poolt tagast)

Ühendas etteaste

Lohr. Adele. Emma.

Lohr. Prantsuse keel ei ole talle just mõnaja-
rele!

Adele (suudleb Emmat südamele). Ah, sa
väike nelm!

Emma (vaevaga väljapressides). Je aller- (pa-
randab) Ei! J'ai avec mamman à-
noh, kuidas seda nüüd üteldakse, ruttu?
Turumajasse?

Adele à la fore!

Emma, Aga see ei tähenda ju sugugi turu-
maja?

Adele (naerdes). Tääl on sul õigus! Ma ei
tea isegi mitte, kuidas seda nimetatakse.
Ah õige - à la halle ehk õigemini aux
halles! (Lohri poole) Kõige kiitsam asi ei
tule mõnikord meelde! (Emma poole) Mine
siis mammaga, pane emmast viidesse! (suud-
leb peda jälle). Lina, kallid! Aga härra
Lukas tuleb - sul on ju klaveritund Em-

makene!

Emma. Ah, selleks igavaks tunniks olen
juba ammugi jälle kodus! (Lähed ära
parem poole taha)

Adelle. Ära aga unusta, tule päev!
(Lohri poole). Kii süs - üks uudis, ütlesite
Teie?

Lohr. Ja, õige. Professor Birnbacher kir-
jutas mulle, ma pean poole kolme ja
poole neli vahel tema poole minema!

Adelle (rõõmuga). See on selle - ?

Lohr (nukutab peaga lõbusalt). Ja, ma
aiman, Mülleri - aukuinna pärast!

Adelle (käsa nokku pannesse igaves igatsu-
siga). Jumal, kui Teie selle saate! (lä-
heb kinfutustava juurde)

pr Müller (tuleb Emmaga par. poolt tagast,
mõlemad väljamineku jaoks rüües)

Künnes ellest.

pr Müller (kannab keskmise suurusega kor-
vinesid). Kas võite iht künnelist vahe-
teada, härra Lohr?

Lohr (naerdes). Olen ma mõni pangasoma-
nir?

pr. Müller. Teie tulete kind veel suhande-
listega!

Lohr (teeb käega kahtlewa liigutuse)

Adelle. Ja, mõtle mamma -

pr. Müller Tean juba! Te saab kahetuhan-
delise aumhinna!

Lohr. Ei ole veel käes! Hoidke põialt!
hoidke põialt!

Emma. Kui sa nii palju raha saad, Johan-
nes missa siis sulle ostad?

Lohr. Sulle, Emmakene! Midagi suure-
päralist! Usna uue, toreda - Prantsuse
keele grammatika!

Emma. Ah - sa oled igaw!

Lohr. Ah sa konnapoeg, sina! (annab
talle väikse löögi)

Emma. Ai! Sina!

pr. Müller Kii pean ma tõesti selle küm-
nelisega - ma kannan nii vastumeelt palju
raha enesega ühes -

Adelle. Hoid ju all vahetatada ja mis üle

jääb Emmaaga üles saata!

pr. Müller. Kus siis?

Adele. Kohe all - kaupmehe juures.

pr. Müller. Ah, kus möbe! Kui see minu näes
 kümnelist näe, tõmbab ta kohe terve arme
 sellest maha! Tule Emmakere!

Emma. Lase mind korvi kanda, mam-
 ma!

pr. Müller. Säh võta, luupainaja! Aga
 vaata ilusasti ette! Jumalaga lapsed!

(läheb ära keskelt.)

Lohr. Jumalaga, pr. Doktor!

Adele (läheb Emma juurde) Jumalaga!

(Suudleb teda) hääd terveist, meln!

Lohr (Emmale oma kätt ulatades) Suudle
 kätt, konnasoeg!

Emma (teeb nii, nagu tahaks ta kätte suud
 anda, kuid lööb ainult näe poole ja jook-
 seb nii emale keskm. ukse kaudu järele)

Üksteistkümmes etteaste

Lohr. Adele

Adele (jääb ukse juurde seisma ja hiiu-
 ai)

ab Emmale järel) Ole sa klaveritunnustaga-
gasi! (paneb usse kinni, lähel raamatukasti
juurde, ema käsikirjasid koonu otsides) Kas
täna võin olite?

Lohr. Oma suure töö kallal? Ei! Täna olen
ma hirmus andeta - ma ei jaksanud mi-
dagi teha! Akademia ateljes töötak
nii palju - ei saa ennast lõesti koguda!
Ohr, kui ma ometi kord töövoonesse saaks
sin ja kui mul kõik oleks: atelje, model-
lid, materjal - paar aastat viik, aga
suis -

Adelle. Michel Angelo (istub kirjutustlaua
ääres pahemat kätt)

Lohr. Nii kõrgele ma ei lenda, aga midagi
ki tublit peatsellest saama! - Kaste ju-
ka jälle töös olite?

Adelle. Ma pean!

Lohr. Täna vara hommikul istusite
juba saäl ja - teie teete enesele liiga!

Adelle (ohates). Mis sinna parata!

Lohr. Ma ütlesin praegu Teie mammale,
et doktor oma vennaga kõnelema peaks -

Adele. Sellega - Teie arvate?

Lohr. Ja! See võiks aidata - põhjalikult võiks talle sünda koha, sissetuleku muutseda - tal on omegi suur mõju -

Adele (ohates) Tean, tean - aga papaga ei saa selle asja üle sugugi kõnelda!

Lohr. No siis peaksite Teie seda tegema!

Adele. Mina, kuidas nii?

Lohr. Oma kätte peal!

Adele. Ilma papa teadmata?

Lohr. Muidugi!

Adele. Selle peale olenise ka juba mõtelnud - kuid ei, ei! Mitte enne, kui see tõesti araväärana oleks, kui ma peaksin - (ta kargab püsti, just kui tuleks tal mõni püüdnud mõte)
Ja majavalitseja!

Lohr. Mis te ütlesite?

Adele. Ah, ei midagi!
(helistatakse)

Lohr. Lubage, ma annan - (ta hõõrub minna)

Adele. Ei, laske juba mind (tähele)

Keskelt)

Lohr. Waene, armas tüdruk! Aga kui
mina selle auhinna -

stud. Hermann Küller (24a. w. pillidega,
jalaväe muusikis, tuleb keskelt)

Kaunistkümnes etteaste

Endised. Hermann

Hermann. Tere. (võtab ja paneb eestis
mantli ja hõõndi ära)

Lohr. Tere, Hermann!

Adelle (tuppastudes, inestades) Sa
tuled täna juba teenistuses?

Lohr. Ja, oige! Mis on juhtunud?

Hermann. Täna on ju üldemendi ju-
biläim ja selle pärast andis ülem-
leitnant vabatahtlikud priiks.

Lohr. Pane uks kinni, tõmbab!

Hermann (paneb keskm. ukse kinni)

Adelle (kes jälle tööpuude asub) Aga
sa oled omegi juba söönud?

Hermann. Ja, nii kui harilikult, sol-
datiköögis (viskab ennast divanile)

pruuli ja sirtutab). A- ah! Müid puh-
kan paar minutit ja siis hakkam tööle!
Ella pean oma väitekujaga kevadeni
valmis saama! - Kus siis mamma on?

Adelle (kiigutades) On Emmaga ostmas.
Hermann Papa ei ole ka mitte kodus?
Adelle See vaene!

Hermann. Weie arvata - kohta otsi-
mas! Ah kuna see küll kord -
(helistatuse valjust)

Hermann. Jumal, on see aga kõlita-
mine!

Lohr Wist mõne sant, need helista-
wad ikka nii energiliselt!
Adelle (kõuseb üles ja läheb kesumukse
kaudu ära; uks jääb lahti)

Hermann. Wõi Finni! Sellekõnise-
aralin and länni teha!

Josephine (Finni) Müller (16. a. Tempera-
mentline, tulles ohku oma ümberlii-
kuma pannes, tuleb kübar peas, mantel
seljas ja muff käes, keskelt)

Kolmasteistkümmes etteaste

Endised. Josephine. Hermann.

Hermann Na, mis ma ütles in? Muudugi Finni!

Finni (nutuliselt) Tere Adele, tere Hermann, tere Johannes! Tere, tere!

Hermann No, no, no - mitte naisuguse käraga
Finni. Ah, urised sa juba jälle? Ütle, Adele, kas juba süüa ei saa?

Adele (kes sisse on astunud ukse kinni pannud ja jälle töötab) Pead juba ootama, kuu-
mamma tuleb!

Finni. Meil on nahu hele!

Hermann. Kuu sind kändema kuulen, mõt-
len ikka, et kas armus olen! Seda sa õpid
nüüd vist akademias?

Finni. See on veel ainus häv asi akademias,
et nad sääl mitte kuu traadi pääle ei ole tõm-
matud! - Sina, Adele -

Adele (tülitatult). Mis sa siis tahad?

Finni. Jumal, olete teiega lahkumot täis, koin-
nokku! Ma tahan teada, kas mamma

warsti tuleb?

Adele. Ma annan! Missipärast sa riidesid
lahti ei võta?

Finni. Sellepärast, et rohe jälle minema
pean.

Hermann. Kuhu sa siis lähed?

Finni. Kas tahad kaasa tulla? Ma saan
operisse priipsileti!

Hermann. Operisse? Sina?

Adele. Kelle näest siis?

Finni. Noh, oma professori näest!

Lohr. Ah, selle näest! Oige, see on ju rohkem
operis, kui akademias! Tema „luulitab“ ju
kõik balletid!

Finni. Tä ütles mulle, ma pean poäle kella
ähe operi uksehoidja juurde minema –
sääb saab midagi minu jaoks olema –
Jumal, kuidas ma ennast rõõmustan!

Hermann. Kas sa siis juba tead, kas sa
minna tõhid?

Finni. Sind ma vist küsin selle järel!

Papa lubab, seda ma tean, ja mammal ei
ole vist ka midagi selle väinse odava lõbu

wastu, mis, Adele?

Adele. Minul ei ole midagi selle vastu!

Finni (tub liigutuse, mis umbes, no waata tähenda-
dama peab ja astub selle pääle Lohri juurde, kel-
lega juttu westab)

Hermann. Waata nüüd, kuidas see mõneled,
Adele! Seda plinat peab hoopis waljemini
heidma. Ta mõtleb ainult ehtimise, konetleri-
mise ja jumal teab, mille pääle. Tal puidub
juba midugi himu tõesise töö järele, ja muu-
ta weel lõbutsemisega oma aja ära raiskub -

Finni (hoiab endal kõrwad rinni) ja, ja, ja -
köblusejunder!

Hermann (tub tüütatud liigutuse)

Finni. Ma palun, mulle mitte jultuse pidada!
Kas mõistad? Ma lootan niipalju kui tööta-
ma pean. Kas ei ole küsi, härra Johannes?
Kas ma ei joonista hästi?

Lohr. Väinased asjad - ma, need olivad töö-
poolest tublid!

Finni. No waadake! - ja õigust ütelda - kas
siis minul lusti on akademias olla? Papa
soowib seda, ja mina taidan tema tahtmist

ma olen aga tõesti liig tark selleks, et enesele
 ette kujutada nagu saaks minust Jumal
 teab mis kunstnik! Jätke mind ülepea
 rahule selle kurstiga, mis kuiwa leiva järele
 jookseb ja see on omelti põhjus, mis pärast
 mind sünduda lastakse. Waba, mureta
 ja takistamata, ilma rahateerimise mõte-
 teta - nii peab kunstnik olema, nii peab
 tema looma!

Lohr (ohkab) Ja, ja!

Finni. Ja siis veel: õnne peab kunstni-
 kul olema, õnne, õnne, õnne, kui temast
 midagi peab saama! Muudu lõpeb tema
 teekond päevapilkide ülemaalimise juures -
 ja selle tõeda eesmärgi poole tõttan mina!

Hermann. Õnne! (naerab) Haha! Tõsi-
 deus, tahtmune, püüdmine, võrkus, tööhimu-
 see 'ep see on!

Finni (pilkavalt). Tahtmune, püüdmine,
 võrkus - seda teil kõigil ju on - sul ja sul ja
 sul ja papal, mis see aitab? Kas omul ei
 ole õigus, härra Johannes?

Lohr (naeratades). Mul näitab, Teil puu-

dub vähe aateline mõtteviis!

Finni. Aateline mõtteviis - seda ka veel.
Lohr. Na, teie aastates võiks teda ikka ehk nõuda!

Finni (ilma pahaseta, kergelt). Kuhu päikene ei paista, sääl ei kasva roosisid! Ja kas minu pääl päikene paistab? Ah! Ma ütlen teile veel kord, on siiski midagi paremat elus olemas kui tahtmine, piinamine, vihkus, töö - ja see on ikka ja alati õnn!

Adelle (naerdes). Jätka nüüd kord järele oma elutarkusega!

Hermann. Seda tahaksin mina ka paluda!

Finni (astub puhvete juurde ja otsib kõik laekad läbi, kas midagi leida ei ole; rõõmaga saab ühe tükikesse sukkrut kätte ja hakkab seda krõbistama)

Hermann. Ja nüüd vahu! Ma teen tööd!
(pöörab minerkule paremale poole)

Lohr (talle järele). Sina, Hermann ma pean sulle ju veel midagi näitama! Tah

loe! Kella poole kolme ja poole nelja vahel
 - (ulatab Hermannile postkaardi ja lähel
 temaga ära pahemat näht ettepoole)

Neljast kümnnes etteaste.

Finni. Adele. Siis Kohututeener

Finni (viharabalt) See Hermann lähel
 iga päevaga pahuramaks -

Adele. No ja sina lähel iga päevaga -

Finni (nutuselt) Jumal, ärge rukkuge
 emeti hääd kuju, kui kord ka teatusse
 minna saab.

Adele. Sa lähel siis nüüd minema?

Finni. Ja - ma ütlesin ju - ooperi parteis
 juurde -

Adele. Sa tuled aga loodetavasti veel en-
 ne koju?

Finni. Tseenesest mõista! Ma pean ju
 ka veel "toiletti" tegema! Nii siis jälle-
 nägemiseni (lähel)

Adele. Nägemiseni! (töötak edasi)

Finni (kes kuni keskm. unseni on jõudnud,
 peatab ja pöörab ennast ümber) Kuule,

laenamulle omad kindlad!

Adelle. Neid võid sa saada!

Finni (ärki) Kastead - mul oli üks juhtumine täna!

Adelle (tähelepannes kuulates) Juhtumine?
(validalt) Missis? (ahwardawalt) Sina - a

Finni. Ah, kui sina nii viisi päale hakkas -
(tähele paremale poole)

Adelle (wäga tõsiselt) Ma tahan teada -

Finni. Selle juures ei ole ju midagi!

Adelle. Seda kergemini võid sa jutuustada.

Finni. Seda ma ju tahan ka! Ma kõneldin sulle juba kord ühest valget merd perikesest noorest mehest, kes mulle tihti lugu järele kõnnib -

Adelle (pehmelt, õrnalt). Kuule, Finni, kas ole ettevagtlis!

Finni. Jessuke, mis mina sina võin parata? Kas ma temale uutisal käimist võin ära keelata? Sa tead ju, et ma ikka oma teed käin ja ümber ei vaata -

Adelle. Seda ma na loodan!

Finni. Tseenesest mõista! Ja võib olla just

selle pärast, et ta ära nägi, et minuga —
 lihidalt, kui ma temale tänajälle vastu
 juhtusin, saatis ta mulle ekspressiga selle
 kirja —

Adèle. Aa!

Finni (nuusutab) Sina, see on parfumeritud,
 peenike, nuusuta kord! (pistab talle kirja
nina alla)

Adèle (võtab kirja) Ja sina võtsid ta
 vastu?

Finni Ah, see läks nii ruttu, ma ei teinud
 sugugi —

Adèle (loeb) Aah, see on häbemata!

Finni (murekalt) Kuudas nii?

Adèle. Millens ta sind peab?

Finni. Et ta kirjutab, et mina teda väga
 huvitan?

Adèle Ja rendez-vous nõuak!

Finni (otsesoheselt, aga humoriga) Rumalus!
 Teda ta ju ei saa!

Adèle. Kuule Finni, ma annan sulle pä-
 ris kosiselt nõu —

Finni. Ella palun sind! Kas sa siiski

usud? - naeruväärt!

50.

Adelle. Lina!

Finni. Kas ma sulle muidu kõin oleks ära
eäkinnud? Ah naeruväärt! - ja nüüd,
anna mulle kiri tagasi!

Adelle O, ei (rebib sulle puruks) Kii! (niskak
lüksid paberikõnni)

Finni (pahaselt) Seda ei ole midagi just mitte
tarvis (nutuselt) Sa hävitad ju nii väisi
minu kõige ilusamad nooreca mälestused!

Adelle. Need on üleannused. Ole rõõmus, et
ma sind üleüldse veel üksinda välja
minna luban! Kii papa või mamma -
(istub kirjutuslaua juurde)

Finni. No ja, sul on õigus! Aga võin siis
mina sinna midagi parata? Jumalaga
nüüd, ma olen varsti jälle tagasi! (Läheb
kuni keskm. ukseni) Lina! (hüüab). Kuule,
kas sa vahet ei taha ühes tulla operisse, kui
ma kaks platsi saan?

Adelle. Ei!

Finni (teeb seda sõna, ei järel ja läheb
kuni keskmise ukseni) (Wahhaag)

Adelle Kuule, aga sa pead enne koju jõud-
ma kui majaks kinni pandakse!

Finni Ja muidugi! Nii siis hääd terwit!
(läheb ära keskelt)

Adelle (pääd raputades, enmast trööstides)
Kumalused! (kirjutab)

Finni (pistab pää läbi keskm. ukse) Adelle!

Adelle (pöörab ümber) Ja?

Finni (avab ukse, tunni pihus hoides laste
kohtuteenul sisse astuda) Siin on keegi —

Adelle. Kes?

Finni. See härra siin! Terwisid! (lä-
heb ja lömbab keskm. ukse enese järel kinni)

Viiesteistkümmes etteaste.

Kohtuteener Adelle.

Adelle (on püsti tõusnud, kohmetanult)
Mis-Teie-soowide?

Kohtuteener. Palun alla kirjutada! (ula-
lab 2 poogu)

Adelle (kohmetanult ja segaselt) Mis - mis see
süs on?

Kohtuteener. Amellik teadavandmine

ringkonna kohtust!

Adelle, Ringkonna kohtust?? (hõtab ennast kokku) Kuhu - kuhu - pean ma alla kirjutama?

Kohuteener. Siia - palun! (näitab kohta)

Adelle (lähleb kirjutuslaua juurde pahemat näht, kirjutab püsiki seistes; pääle kirjutamist)

Siin! (ulatab temmle poogna)

Kohuteener (annab ühe poogna tagasi)

See jääb siia! Teie teener! Soovin hääd pöewat! (lähleb ära keskelt)

Kuuesteistkümnnes etteaste.

Adelle üksinda.

Adelle (mehaniiliselt) Ibääd päewa!

(hoiab paberit käes, istub ja tõmbab sügavast hinge) Jumal, mis see nüüd jälle peaks ole-

ma? (awab poogna, tase näjatades) Ah!

(sisistades) Waljapannurine - oksjon - (waatab uuesti paberisse) Majawalitseja!

Jumal, jumal, jumal, jumal! (tõuseb üles)

Oksjon - mamma ja papa ei tohi ometi-
aga see peab ju - see oleks viimane! Meid

visalakse uulitsale - Jumal, Jumal, Ju-
mal, Jumal, mis teha? Kas ma majavalitse-
ja juurde lähen? Sellest ei oleks ju midagi
kasu! Ehk kui raamatukaupleja sulle
palna ette -? Kii palju ei või ta sulle aga
mitte -! (vaevakull) Mis ma teen? Mis
ma teen? (just kui mõnest mõttest valgustu-
tud) Aa! (mõtleb) Ei, ei - ja süügi - teist
teed ei ole - ja! (kindlusega) Ja!! Kiiid
pean ma tema juurde minema!! Ma
pean tema juurde - ja - ja kohe! Ja kohe!
Enne kui nad teada saavad, peab kõik
korras olema! (paneb paber tasku; hüüab)
Hermann! Ta on ju nii rikas! See paarsada
kuldnaat - muidegi (hüüab paremale poole)
Hermann! - Kus raske tee, aga - (ras-
kelt ohates) Ah! See peab ju olema! Her-
mann!

Hermann (on univormi kaudu seljast võt-
nud ja selle vana lütrite vastu ümber
vahetanud, astub eslt pare. poolt välja, sulle päe-
käes)

Seitsmes tüümus etteaste.

Adele, Hermann, Siis Lohri hääl

Hermann, Siin huuad?

Adele. Ja, ma tahtsin sulle ainult ütelda et ära pean murema (võtab eest mantli ja kübara)

Hermann. Kuhu sa siis lähed?

Adele. Ainult - ainult - väikene köök Siin - ja, mis ma ütelda tahan - kui helis. latakse mine, ole hääl -

Hermann. Küll ma kuulen! Sa tuleid omegi pea tagasi?

Adele. Ja! Mamma tuleb ju ka vastu - Jumalaga! (lähed ära kesvelt)

Hermann. Jumalaga! (paneb ukse kinni, lähed ukse juurde pakemad kätt es ja hüüab sisse). Siin, Johannes!

Lohr (seest) ja!

Hermann. Adele läks ära; meil peame kuulma kui helis latakse -

Lohr (ilmub ukse pääle, espool par. kätt)

Kahesasteisest kühmres etteaste

Lohr. Hermann. Siis häälid

Lohr. Seda me võime ju teha!

Hermann. Aga kabinetis ei kuule meil midagi!

Lohr. Kõs siis jääme siia!

Hermann. Ma arvan, sa võiksid seda ka
üksi -

Lohr. Ah soo, sa tahad lood teha! Kõh
hää! Ära lase ennast eksitada! (läheb
klaveri juurde) aga vähe klimperdada tohin
ma - ?

Hermann. See ei sega mind! (läheb ära
paremale poole ees)

Lohr (ümiseb üht viisi, parema näega nootide
sees sorides, mis klaveri praäl on; pahemaga
mõnda akordi mängides)

Doktor (väljas). Kas sa ei taha siis maha võtta!

Lucius (nüisama). Merci, ei ole tarvis!

Lohr (kuulatakse). Kes siis seal räägib?

(avab ukse, ukse) Ah teie olete, onu härrad!

Muusikaõpetaja Lucius. (48a, ära kan-

06

tud, kuid viisakad, ei ole, ja nad loovad juuksed, habe ja la Pulor, mõlemad halliväite
roõmus-lahke, lihtne, tuleb doktor. Mülleriga
keskell).

Üheksasteis kümnes etteaste.

Doktor. Lohr. Lukas.

Lukas. Ja, meie oleme, meister jumalume!
(raputab tal nätt). Mis kunst teeb? (Parek
mütsi ja palitu näeot)

Lohr. Kas teie läbi võtmeaugu sisse tulite?

Doktor. Adele tuli meile vastu, ja andis
oma võtme! Hermann - on sees, nagu kuu-
len?

Lohr. Ja, ta võtab oma väitekirja kallal-
Doktor. Ma pean talle ometi hääd homm-
minut ütleva. Ma ei ole teda tänasest
mitte näinud. Wabanda, Lucius! (Lähik
ära paremale poole ette)

Kahskümnes etteaste.

Lohr. Lukas.

Lukas. Ära lase ennast eksitada (Lohri
poole). Sigar! Aga mitte just kõige parem

Peab haisuta suitsetama, see tähendab, ei lohi sääl juures muusutada!

Lohr. Kingitud sigarid ei ole kohustuslikks Havanna olla!

Lucas (istub diivani peäle parem. poole)
Kiusus, misster Johannes, kuidas on siis selle looga?

Lohr (istub tema juurde). Mis suguse looga? Koh, teie saladuse avaldusega hiljuti. Ma olen seda juba ammuigi tähele pannud - seekord ateljees. Kõigil teie joonistustel, kavarditel, rinnakujudel, reliefidel - aina Adele pead!

Lohr (püünlult pöördutatult) Lucius, ma palun teid, vaikige -

Lucas. Agavana õiglase sõbra vastu -

Lohr. On asju, mida temele ilmale välja tahaks kirjuda, ja mida siisgi kellegile avaldada ei või!

Lucas Ah, Teie usute siis küll ka, et õiglase sõprus juba ammuigi ilma on pühitud? Eksite! Minus näete teie üht niisugust enneneempuhtusliht.

kes ots kohene sõber võib olla, kust ta tun-
nub et sõber olema peab! (ulatab talle käe
üle laua)

Lohr. Ah, ütlege ometi, missesest väljatuleks?
Ja, Adele on mulle armast, väga armast - kas
ka mina - ?

Lukas. Seda kätte saada ei võiks ju nii
raske olla!

Lohr. Aga see on ju lootusetu asi - mina
ei ole midagi ja minul ei ole midagi,
ja kui Adele tõesti minuga ühes elust lä-
bi tahaks lüüata, mis hakkaksivad siis
Hüllerid peäle? Tema on ju maja
ülevälpidaja - mis siis abielu? (kuivall) Ei,
ei! Ja rahkest leiad Adelele siisgi veel kohase-
ma. Siis oleks in mina kui enne aeg ne
peigmees ainult tee pääl ees.

Lukas. Kui teie niusuguste mõistuse-põh-
justega töötate, siis ei ole see küll tõeline
armastus!

Lohr. Sa armast taevast - kui teie armastate
kuidas minu sees väljanäeb! Aga mul on
Adele ees nii suur auukartus, nii ilmatu

27.
suur lugupidamine. Ah, see oleks ju liht-
salt kergemeelsus praeguses olukorras —
(peatab, teises toonis) Ma ei tea ülepää-
mist teie õige tahate! (tõuseb üles ja lähub
parem. poole)

Lukas (tõuseb püsti) Mul on kange hii-
mu saatus mängida!

Doktor Müller (tuleb par. poolt eest)

Rakskümnes esimene etteaste.

Endised Doktor

Doktor. Sa oled täna liig vara klaveri-
tundi tulnud; Emma ei ole ju medus.

Lohr. Tä läms prova doktoriga sisseostma

Doktor (rõtab ühe paberi taskust ja tahab se-
da riiputuslaua laekasse panna)

Lukas. Ootame siis natukene! Mis artiklid
sui saäl on?

Doktor (Nepd sign?) tahab kõnelda, kuid silmab Lohri)

Ah, ei midagi!

Lohr. Ma eksitan vehest härrasid? No,
ma lähen! Nägemiseni (lähub ära parem.
poole ees)

Kaaskümmnes teine etteaste.Doktor. Lukas.Lukas (tema poole pöörates) Aga mitte
sugugi!Doktor (wahel) Jääge ometi! (Paale sil-
le, kui lohr täinud) Waata! See on üks koha-
otsemise palwexiri. Oma wahel ütelda, mine
sadas! Lehe talituses oli seesuguseid juba
ütle mata hulka - ma ei andnud oma sugu-
gi ära! (Wiskab paberi kirjutuskauale pahem-
pool)Lukas. See ei olnud õige!Doktor. Nii jääb vähemalt uus peletus tulema-
ta.Lukas. Sa jätad liig palju armsa Jumala
hooleks!Doktor. Mina? Meeidugi! (mõruda naeratuse-
ga, astub tema juurde, peidutab teda õlast)
Lis veel midagi.Lukas (pöörab ennast tema poole)Doktor. Minu naene näitas mulle üht kuul-
tust; see oleks, arwan mina, koht, mis mi-

nule kõigiti kohane oleks olnud. Ma näisin
 adressi järel. (Wõtab Luciuuse kuunenööbiist
kuuni). Kes, mis annab sa, on koha kuuluta-
 ja? Mõnu vend Adolf!

Lukas Siin vend!

Doktor. Mõnu vend Adolf!

Lukas. Ja sina ei pakuunud ennast?

Doktor. Kas ma siis võin? Läheb see
 siis?

Lukas. Wana laul! Ja selle pärast - ja, ja,
 ja selle pärast - sa tead juba, mis ma ütelda
 tahan! Waata, ma ei wõi ju otseskohe tõen-
 dada, et põhjused, mis sinul selles asjas on,
 valid oleks - küll aga, et inimesel, nõnda-
 nimetatud haritud inimesel käsi paremi-
 ni käiks, kui tal vähem selawarnisi
 oleks! Edewus, wale häbi, see on, oma wa-
 hel ütelda, ükskõik - need on pom-
 mid jalas! (istub jaladriiki)

Doktor. Ja mõistad seda wõõriti! See ei
 ole mitte õige! Haritud inimene, kes
 oma tegewuse piirkonnast wälja on kis-
 tud, ei wõi mitte ükskõik suuda pööale

hakata, et omale üles pidamist teenida. Töeline - proletariat, ja! See võib kergesti iga töö külge kätt panna! Igaühe töeline võib ka uulitsapühkija ja kingsepp ka lumekühveldaja olla - mis meesugune juba sellepärast ei võiks olla, et see üle te- ma kehalise jõuu käiks. Aga sellest ei taha ma sugugi kõnelda - vaid ainult üleüldiselt: haritlaste tööpöld on rohkem eriloomuga.

Lucius (naerdes) See peab tähendama: ad- vokaat ei või mitte äkki arstiks saada ja mehanikus mitte apteekriks ja ka mitte ümberpöördukt!?

Doktor. Ja, seda ma tahan ütelda! Ja siis ka: üleüldisest tööde kallale, mis mitte is- aralised õppimist ei tarvita, ainult töö- jõudu - ei või meesugune hakata.

Lucius (täuseb üles) Tääl oleme siis, mis el- arvamiste, valehaki ja edevuse päähuki juures! Kardetakse homme ennast parema töö jaoks panna, kui täna alamaat tööel- sai tehtud. Kui näituseks mina, muusika-

Wanemuise
näitelava
TARTUS.

63.

~~muusika~~ tuupija, klahvide päiviline,
mina ei kõlba juba enam millegi pare-
ma jaoks - ?

Doktor. Ah, sina? Sina oled erand! Sina
hoid omi oma ameti kõrval veel muusika-
teadusliste uurimiste kallal töötada, nagu
sa seda ka teed -

Lukas. See et hariduse tung inimeses
emasid mitte eksitada ei läse!

Doktor. Seda ma ju ütlen! Sina oled
erand! Aga harilikult sattub hariduse-
tung, elu ülespidamise tungiga vastu-
mise.

Lukas. Sellele räägin mina vastu! Võik-
mis tahes ametit pidada, aga sääl-
juures siisgi oma hariduse jaoks midagi
ära teha. Teie aga värisete, et teie vilitsust
mürgatans, teie varjate teid kus ja kuidas
vähegi võite! "Vaesus ei ole häbi", see
sõna on teil alati suus, aga liiva süntaied
kärbite enes teile ära - et aga hääd kuibe
kanda. Teie ei luba enesele mehalisi tarvi-
dusi, et ainult võimalikult selskonna

Samidusi täita! Selles seisab kõik!
Doktor, ja kui see nii oleks, kas ei ole
 meie haritud proletarlased mitte vi-
 letsamal järjel kui harimataad? Kui =
 mast eest katsub riik juba nüüd jõudu-
 mööda hoolitseda; ta võtab elituse ja
 teedetegevise jne ette, ja annab neile
 seega vähemall õiguse töö peäle.

Lucius (naerab tasa) Mis pärast mitte
 meie haritutele, kes me endid kuidagi
 viisi nii aidata ei saa.

Lucius, "Õigus töö peäle". Waata, see on ka
 misugune kõnekäänule kõnekään. Kes ta-
 ristab sind tööd tegemast. Lõhu puud
 päen otsa ehk tõlgi corpus juris China
 keelde. Keegi ei võta sinult seda, õigust
 töö peäle. Aga see ei ole mitte põhjus! Sa
 nõuad õigust maksetava töö peäle"
 (koputab kalleõla peäle) Aha! Ja see
 ei ole meel mitte kõik! Sellega jääb ha-
 rimata proletarlane rahule; haritud
 proletarlane tahab õigust, kohaselt
 maksetava töö peäle!

Doktor (rohkemäritatult). Ma mõtlein, kui
meie enestele haridust omandame, siis
peab ta meile ka abinõusid inimese
väärilise elu jaoks pakkuma. Nüü aga
jääb haritlane õnne, s. o. rohkem ehk vähem
armulise juhtumise hooleks.

Lukas (naerdes). See kõlab ju just nii, kui
Lõjunsid sina hariduse üleüldse eemale!

Doktor. O, see on märgist eemale lastud;
aga kui öeldakse: kasvatus ja õpetamine
teevad teiblikus elu võitluse jaoks - siis peab
tänapäev peaaegu ütleva: mida kõr-
gem kasvatus ja haridus on, seda taunistava-
mad on nagl võitluses eluga.

Lukas. Taunistavad, sest et teil eelarva-
mised on! Teie ei usu mitte et vaesus
häbi ei ole ja ei usu ka mitte et töö
seda ei ole. Misake see üle poarve ja teil on
kergem elada! - Kohta oma venna juurde
ei katse saada mitte saada?

Doktor (püünatult). Võimata!

Lukas. Eelarvamine, valehäbi!

Doktor. Afeie eluteed olivad liig lahku -

minewad!

Lukas Tuunen ju seda lugu! (ironiliselt)
Kõrgesti haritud ei soovinud mingit ühendust
kirjaskamataga!

Doktor Kõlblane ei tahtnud mingit ühist
hingelise kirjaskamataga!

Lukas (istudes) Seda oleid sina enesele
aastate jooksul aegamöödi ette kujuta -
muel, aga mis teid lahutas, oli -

Doktor (teel liigutuse)

Lukas Ma tean ju, tuunen teid mõle-
maid nii kui iseennast - et sina hari-
dusepiüdyä, studeeritud, ennast lahti
ütlesid temast, kes halb koolipoiss oli, kes
midagi õppida ei tahtnud, ehk nõrgemi-
ni oeldud, kellel tung hariduse järele nii
suur ei olnud kui sinul! Ka misugune
meie aja patt! Aga mis sa arwad? On
sina vennal põhjust kaebada? Oleks see
temale parem olnud kui ta vaevast wiisi
lumpides gimnasiumist läbi oleks
jõudnud ja nõguni wahest lõpu eksami
ära teinud et wiimaks mõne alma ma-

tori rinnal imeda - ? Siisw. Temast oleks
 kuip hoone taim saanud, mis ära kuivad
 ja ära kõdureb, kui elu wali tuul teda
 puudutab (tõuseb püsti) Näed sa, niimoo-
 di kasvatame meie selliskondlises selar-
 wamisest, haridusekäiku - sest haritud
 proletariadi! Kui on mind kasvatatud
 ja minust waimline proletarlane tehtud,
 ja, ka mina olen niisugune ohwer! Kusk-
 kalainud theolog, kes ametikamnest wälja
 hüppas, enne kui see temal seljasoli, kes
 muusikameest eneses tundis, aga oma
 wanemate edewuse pärast piiskopiks pidi
 saama! O, seda kaotatud aega - ma ei
 ole nüüd mitte piiskopp, auusõna sel-
 le pääle! Olen muusikamees, minust
 oleks täieline wõimud saada - ja nii sai
 minust ainult kümneendikune, o, oooi
 (ohwab) ja, ja! - Süüdi? Wanemad -
 niinädli minu omad, kui teiste omad,
 kellest midagi ei saa! Edewuse kam-
 mitsas wanemad tahawad hingimata, et
 pojukene „studereks”. Ja, studerimiseks

nimetatakse seda waevalist läbi puge-
 mist ja kippumist gymnasiumist!
 Arthurist peab arst saama ja Hugost
 peab advokat saama ja Richardist peab
 mõtte teaduse professor saama - nii nagu
 minuot piiskopp pidi saama! Ja et
 nüüd armuline emake loodus Arthurile ja
 Hugole ja Richardile ja minukesele vastu-
 võtmise organisid arstiteaduse, õiguste-
 duse, mõtte tarkuse ja rahjunks usuteaduse
 jaoks ei olnud andnud, selle pärast seis-
 me nüüd sääl, waeseks nariks igatmeest
 ei targem ühti endisest (Surutud häälega)
 Waimlised proletarilased, pooleldi ehk
 täitsa kadunud inimesed, õpetatud eslid!
 (waljult) Ei, mitte igaks ei pea studeerimä
 ja ainult studeerimise sundusest kõusebgi
 see wiletsus haritud inimeste seas. Edewus,
 ütlen ma sulle! (Kaerab). Olen jutlustamises-
 se sattunud, nagu oleksin kõepoolst mõni
 piiskopp! - Nii siis - millest me kõnelesime?
 Oige; sa ei mõtle siis mitte selle koha pärast
 sammusid teha?

69

Doktor (tõuseb püsti) Ei, ma ütlesin juba!
Ma ei või mitte oma venna juurde minna!
Lukas. Elpis koht see vieti on?

Doktor. Siin on leht! Loe kuulutust!
(ulatab talle lehe)

Lukas. Kus kohal?

Doktor. Siin - ei, siin: peenelt haritud
mees -

Lukas. Aha! (loeb poolvaljult)
(helisatabanuse)

Doktor. Wabanda! (läheb ära keskm.
uksest, seda lahti jättes)

Lukas (lugedes) Palun! Ah ja, see
oleks midagi temale - see oleks midagi!

pr. Sküller (tuleb väga roidunult ja ärita-
tult keskm. uksest sisse)

Doktor. (astub temaga ühes tuppa)

Kaksnümnes kolmas etteaste

Lukas. pr. Sküller. Doktor. Lohri hääl

Doktor. Elpis sul on Maria, sa näed ju -

Lukas. Luidlen nätt, proua doktor!

pr. Sküller (roidunult) Tere, härra

Lukas (Ta kõnnib vaevaliselt istme juurde laua ääres). Ah, ma pean istuma - Lukas. Kas te haige olete?

Doktor. Laps, mis sul rüga on?

pr. Hüller. Ah, sa armas Jumal, sa armas Jumal - et mulle seda juhtuda võis - et minule seda juhtuda võis -

Doktor (kannatamatalt ja suurelivald))

Aga täna pärast -

pr. Hüller (tasa ja kartlikult) (Kus Adele? (Näitab näega parem. poole taha)

Doktor Adele ei ole sugugi kodus.

pr. Hüller (täiusik püsti) Jumal, kui te - ma seda teada saab -

Doktor (nõrgalt) Ja, mis siis?

pr. Hüller. Ta sai täna palga -

Doktor. Ja siis?

pr. Hüller. Ta maksis söetoojale ära ja andis mulle kümme kuldnat -

Doktor. See armas laps!

Lukas. Tore tüdruk!

Doktor (Lukase poole). Kui teda ei oleks?!

pr. Hüller. Ma ei tahtnud kümmelist siin

wahetada, sest et meis siin kõigil pool
wõlgu oleme -

Lukas (naeratades) Tunnen seda!

Doktor. No- ja siis?

pr. Müller. Ma läksin kuni turuni. Emma
oli ühes - ta tahtis tingimata korwi-
kest kanda - sääal oli rahakott sees -
kümnelise paberi rahaga. Jõuvas turu-
ni - ostan sisse - ja kui makota tahan -
jumal, o jumal, o jumal, et see mi-
nule juhtus - see puudus veel -

Doktor (aimates) Emma on raha -

pr. Müller (mõelgekihtlikult) Ja on raha
ära kaotanud!

Doktor (kajatades) Kümme kuldnaat!

pr. Müller. Wõi, mida ma ennemini
usun, raha on temal korwikesest ära
warastatud!

Doktor. Kuidas wõib ka lapse nätle - ?!

pr. Müller. Et seda minule juhtuda
wõis - ma wõiksin enesel pää otsast -

Doktor. Hm, hm, hm, hm! Kümme
kuldnaat - waewaga teenitud raha -

Lukas (trööstides) Na, see ei ole ju veel
kõige suurem õnnetus!

Doktor. Meie juures küll!

Lukas (trööstides). Kümme kuldnat!

Doktor. Kuu-kümme kreutserigi ei ole!

pr. Müller (trööstita) Ja, ja - et see mi-
nule juhtuma peidi! Ja kui Adele seda
teada saab - ta ütles veel, sellest peab
mitmeks päevaks jätkuma - ja vüünd ei ole
meil tänaseksgi! O, Jumal, o Jumal!

Lukas (kahetsedes) Ja - tõesti -

Doktor. Ja kus siis Emma on?

pr. Müller. See ostab tuul norwiga ja siiseaste-
tud nraamiga -

Lukas (naeratades) Nõnda ütelda pandiks -
panti pandud Emma!

pr. Müller. Tõesti! Ma jooksin tagasi, ma arva-
sin et rahakoti veel kuskilt üles leian - wõi -
wõi - ah, ma olen päris pääta!

Doktor. Tahad sa siis lapse nüüd sinna
seisma jätta?

pr. Müller. Ei! Aga see skandal - kui ma
tagasi tulen ilma rahata - et mul neid

paari krossigi ei ole - see skandal - ja inimesed ei wota wiimaks kaupasid tagasigi, Emma hammustas kohe ühe õuna sisse - see plina -

Doktor. Hm, hm, hm, hm!

Lukas (on oma taskuraamatut mõned kuldnad wõtnud, pr. Mülleri juurde astunud ja annab need temale) pr. Doktor! Lunastage plinakene wälja!

Doktor. Sul on ju teda enesel hadasti tarwis, ja meie oleme sulle ju veel

pr. Müller (wahelt, tänulikult). Ah, härra Lukas -

Lukas. Ärge nüüd ilmaaegu - Ma palun teid!

Doktor (ligutatult tema nätt raputades)

Sina hää inimene, sina!

pr. Müller. Südamlik tänu! Me maksame teile tagasi - kindlasti - üsna kindlasti! Süüd ma aga jooksen - weel - kord tänu!

Lukas (lühkab teda unse poole) Palun, palun! Lunastage Emma wälja, muu -

du peate veel protsenta maksma!
Doktor. Sina, oota vähe, Marie, sa pead
 mulle rahakotti kirjeldama - ma lä-
 hen politseisse - ma teatan sääl kade-
 onisesid või varguseid - kümme kuldnat -
 see ei ole nalja asi!

pr. Müller. Suis tule kaasa - ma jukustan
 sulle teel.

Doktor (Lukas e poole) Sa vabandud,
 armas -

Lukas. Ma lähen ka kohe! Klaveritein-
 onst ei tule täna ometi midagi välja
 panduks pandud kummaga -

pr. Müller. On keegi koelus?

Doktor. Ja, Hermann! Tule, tule!

pr. Müller (Luciusele) Teie saate päris
 kindlasti -

Lukas. Proua Doktor, kui teie mitte jä-
 rel ei jäta, siis ma ei lähe teiega ligi -

Doktor, pr. Müller, Lukas (lähe-
 vad ära keskel)

Lohr (hiivab paremalt poolt väljast) Hää-
 ra Lukas, Lukas -! (vaatab tuppa)

Dina ja papa ja Lukas pole ju sugugi enam siin. (tuleb parem eest tupp)

Kaaskümnes neljas etteaste.

Lohr. Siis Hermann.

Lohr (vaatab seinakella peäle) Kui palju siis kell on? Aa, mul on veetaega! (tal on joonistamiselblook käes ja ta joonistab selle peäle alatasid edasi, ennast kirjutuslaua vastu toetades)

Hermann (jälle soldatimundris, tuleb paremalt poolt eest sisse, läheb läbi keskmise ethetuppa ja paneb enesele sääli pa-jeneli ümber) Sa ei tule siis ühes?

Lohr (joonistades) Olen alles kella poole kolme ja poole nelja vahel kütsitud, ja siis ma olen nii hõõsse sattunud - ma tahan joonistuse siiski veel valmis teha, kui saan -

Hermann Aa, ära lase ennast eksitada! Mina ei saa edasi töötada, mul puudub üks raamat. Ma lähen ülikooli raamatukogusse, ma ei tohi ühtegi prii-

päeva kaotada.

Lohr. Ega sa mu päale pahane pole?

Hermann. Mine ikka!

Lohr. Kii siis, nägemiseni! (läheb ära ette paremale poole).

Hermann. Tervis - (Waataeg, mille joensul ta end joonde seab).

(Helistatakse waljult)

Hermann. Na, kes sääl siis seda kella jälle kisab? (Arab keskm. unse) Oksin arwata wõinud, et sina!

Finni Sküller (tuleb kesmelt)

Raksnümmeswiies etteaste.

Hermann. Finni siis Fritz Sküller hääl, siis Hermann.

Finni (äreuses) Pardon - mina -

Hermann (ilma teda tähelepanemata) Kus siis minu käsikiri on? (otsib toas laua pääl) Ah, õige! (läheb ära ette par. poole) ..

Finni (lööb käed silmade ette) Jumala pärast - kuni trepi päale tuli ta mulle - ega ta ometi nii häbemata ei ole? (Waatab, kas Hermann

mitte ei tule, siis jookseb keskm. unse juurde
pool kartlikult, pool uudishimulikult)

Tahan nõrd vaadata - (arab keskm. unse,
pistab pää wälja, tõmbab selle aga nohe taga-
si, tasa karjatades) Ah! (paneab unse kinni,
toetab seljaga selle vastu, ahkides) Ta seisab
tõesti wäljas!

(Koputatakse) Jessure, ta kopu-
tab! ellis ma müüd teen? (Nus koputamise)
Mhis ma müüd teen? (Lähel unse juurde)

Kes koputab?

Fritz (wäljast, paluwalt) Aga preili - pa-
lun -

Finni (sosislades) Misugune hobema-
tus! Teil lubate enesele -

Fritz (wäljast). Ainult üks sõna - pa-
lun wäga!

Finni. Mhis teie snõtlete - maci wõi mitte
awada - minge -

Fritz (wäljast) Siis läbi annakese - ütelge
mulle ainult -

Finni (paludes, hirmusult) Illingemeti -

Fritz (wäljast) Illitte enne kui Teil mulle -

Finni (paneb aknakese kinni, mis lahtivõli)
 Ei! Ma ei taha teid kuulda - minge - (lä-
 heb tuppa)

Fritz (koputab jälle) Preili, preili -
Hermann (tuleb parem. poolt eest)

Finni (kargatab tasa teda nähes)
Hermann. Mis siis on?

(Koputatakse alatasas)

Finni (segaselt) Kuulda?

Hermann. Kas ei koputata mitte?

Finni. Kus? Ma ei kuule midagi.

Hermann. Aga päris selgesti! Tee lahti!

Finni. Mina?

Hermann (tähelepanelikumall) Mis sul siis
 on?

Finni. See on - see on mist mõni kerjaja -

Fritz (väljast) Preili, preili -

Hermann (kuulatab) Kas see sinu kohta
 käib? Vaatame ometi kobe - (Avald) Pa-
 lun, millega võin teid teenida?

Finni (enesele). Jumal!

Fritz Müller (seisab keskm. unse pääl, 26 a.
 ranna, väga poenelt üides)

Kaks kümnesküies etteasteHermann. Finni. Fritz.Fritz (ehmatanud, soldatit nähes) Aah, pardon - minca -Hermann Kas teie ei soosiks lähemale astuda?Fritz (astub mehaaniliselt sisse)Hermann (paneb unse kinni)Fritz Ja, minca - minca - minca olen unses nähtavasti eksinud -Hermann (astub tuppa, äratult). Kuhu teie siis tahtsite?Fritz Härra - härra - ja vaadake, nüüd ei tule rümi mulle just mitte meelde -Hermann Tahate teie pilgata? Alla kuulsin selgesti, kuidas teie preilikeid site!Fritz Mina?Finni (ruttu) Mina ei kuulnud midagi!Fritz (tahtmata humoriga) No vaadake, kui preili seda mitte - mul on auru!(Tahab minna)

Hermann. Ma pean teid siisgi paluma
meel üheks silmapilguks jääda!

Fritz (vaatab talle teravalt otsa, siis ülevall
alla ja rahulikult) Ja, kui teie vahest arva-
te, et ma kardan - (astub mõned sammud
tappa) Mis teie tahate?

Hermann (äritatult) Minna muulsin selgesti
kuidas teie „preili“ hüüdsite!

Fritz. No ja - ja kui ka?

Hermann (ikka rahulikum äritatud) Teie mõlle-
site sellega minu õde?

Fritz. Teie õde? (kerge näeliigutusega Finni
poole) Ioo?

Lohr (astub eest paremalt poolt toast välja
ja kuulatab imestades ja tähelepannes päält)

Rakskümnes seitsmes etlaaste.
Endised. Lohr.

Finni. Hermann, ma annan sulle oma
auusõna, et ma seda härrat ei tunne - (pa-
randab) - et ma ei tea, kes see härra on -

Hermann (rahulikult ja kindlalt) Ma pa-
lun sind Finni, toast lahkuda!

81.
Finni (äutatult) Naagu vaiksini mina sinna
parata, kui -

Hermann. Kuu?

Finni (veel rohkem ärevuses) Na - kui
mul järel jookstakse -

Hermann (vihast välkuva silmil Fritzi
poole) Aa!

Lohr. Häbematus!

Hermann. Rahulikult, Johannes!

Finni. Jumala pärast!

Hermann (Finnile). Mine!

Finni (purtsub õitma ja lähub ära pa-
semale poole taha)

Lohr (Hermannist mööda Fritzi poole,
hõiselt Hermannile) Luba nõud (Fritsile)

Teie julgesite siia kuni korterisse -

Fritz (ülevõlt alla Lohrile) Kas teie ka
wahest wend olete?

Lohr. Mis lubate teie enesele?

Fritz. Ah nii, siis olete teie wahest - eh
juba tean!

Lohr. Häbematus!

Hermann Johannes, selle eest tuleb

temal sinule au anda!

Lohr. Häna!

Fritz. Ah, mis! härra! Arvate Teie et minule imponerite? Ja au anda ei ole mul üleüldse kellegile! Üks eksitus ja asi nudi (tahab minna, jõuab kesum. uksele)

Lohr (talle järelle)

Herrmann (astub talle tee peale ette)

Lohr (tõukab teda kõwale) Asi nudi! Teie olete üks rumal poisikene ja jänesejalg, lõpp!

Herrmann (tahab teda tagasi heita) Aga Johannes!

Fritz (nõige kõrgema, äritusega) Teie kutsute mind wälja? Ita, Te peate minust kuuldla saama!

Lohr. Seda ma loodan.

Herrmann. Johannes!

Lohr. Jäta ometi (Fritzi poole wäljult)

Ma palun Teie kaarti!

Fritz (tõmbab oma kirjatasu wälja) Ma palun Teie oma!

Lohr (otsib tassudes) Mul - mul - mul ei ole mitte! Misu nimi on Johannes Lohr,

akademiline kujurauja!

Fritz (viskab oma kaardi laua päale parem
kätt). Siin! Teie elate ka siin?

Lohr. Ja muidugi!

Fritz. Aha! Tore. (kumardab kergelt ja lähel
ära keskelt.)

Lohr (istub laua juurde, võtab kaardi) Fritz

Müller - Müller on ta nimi?

Hermann. Aga Johannes, ma ei või seda
lubada, et sina - ei, ei sa ei tohi mitte -

Finni (tornab par. kätt laugast välja)

Rakskümmes kahesasetteaste

Lohr. Finni. Hermann.

Finni. Ei, härra Johannes, Teie ei tohi
mitte - ja sina ka mitte, Hermann.

Hermann (pahaselt) Sina kuulatasid?

Lohr. Teie peate suu, armas Finni! Ja?

Finni. Aga Jumala pärast -
(nell lööb kaks)

Lohr. Täemas, nell on kaks! Ma pean
professori juurde viitama! (Tõttab
keskm. uksest etletuspa, võtab ülekumme ja

kuibara)

Hermann (Lohuile), Me kõneleme veel!
See ei lähe. Llingi hinna eest! (Waatab wiha-
se pilguga Finni päale ja lähleb keskm. unse
kauduära)

Finni (astub talle ühe sammuni järele, lööb
käed kokku) Hermann!

Hermann. Waike! Lähleb äritatult
Lohuiga ühes ära, keskelt)

Finni (suures hirmus, peaaegu hüludet) Ju-
mala pärast - ja mis pean ma - mis pean
ma tegema? Armas Jumal, armas Jumal -
kolm aastat ei olnud ma juba enam kiri-
kus (langib põlvile, käed ristiti) Armas Jumal,
armas Jumal, armas Jumal - nad ei tohi
üks teist ometi ära tappa - müüd aita
mind, armas Jumal, armas Jumal -

(Gesriie)

Teine waatus

Moodsas maitses rikkalikult möbleritud
hännade tuba, wabrikucheli büroo. Keskel
taga neerdtrepp, mis wabriku pääkontoris-
se alla wiib. Paremat kätt keskelt wõr-
waltuba; üks rasnete esrüetega drape-
ritud seisablahti. Keskelt pahemal
pool sissenäin koridorist. Paremal
külgel 2 akent. Pahemal pool üks Futzi
tupp.

Esimene etteaste

Prof. Sirnbaeher (mees keskm. aastav-
tes) Kaubanõunik Adolf Müller (50a
mustjas pruuni tihedate juustega ha-
be n. n. keisrihabe, vähe halliwoitu, terve
punane nägu; vähe küse, aga siiski peene
seltskondlise ülespidamisega; riides muuel-
salt, peaaegu elegant. Kõnelmisewis
vähe osawuseta ja karm. Kõneleb murra-
kus, raskub aga siin ja seal kirjakeelt
tamitada.)

Professor (istub Adolphi kõrval sohva peäl kirjutuslaua ääres) Noh siis, alexsime ju silgusel he?

Adolf (hoiab jonnist tuot käes, mida ta võh nem mehaniliselt kui tähele pannud waatab) Wäga puhas - tööpäras! (Seadab oma näpitsprilli)

Professor. Ja see, mis minu pool on ja seda pean minna otse kuulgawaks!

Adolf. Aha! Ja, ja! Mina sest midagi ei mõista - aga ta meeldub mulle, see sun!

Tal on nii midagi iseäralikku, midagi midagi, mis silma tõrkab! Eks ole? (hoiab jonnist tuot enesest eemal, just kui tahaks ta selle efekti kaugelt katsuda). Ja - mina sest küll midagi ei mõista - aga ta on puhas - ma ei wõi teisiti ütelda, aga - puhas! Kuidas nad ta nimi ongi jalle selle oma, kes teda tegi?

(Wõtab näpitsprilli ära)

Professor. Lohr! Johannes Lohr!

Adolf. Ah m! Lohr!

Professor. Anderikas pois, ütlen ma teile! Ta oli minu õpilane - juba akademias oli tema

midagi iseäralist; ei tahtnud teine aga
ialgi rööbastesse jääda - see tähendab kunsti
asjus; näis häamelega ise oma teed. Aga
see asi seal on sissesaadetud kolmekümne
ne kahe hulgas kaugelt kõige parem! See
ei ole mitte igapäevane asi (tõuseb püsti)

Adolf. Ja, ja, härra professor, minna mõistan
Teid juba! Mitte igapäevane! (tõuseb
püsti) Nagu öeldud - olen täitsa teiega
ühes arvamises - kui Teie arvate, siis peak
see - see - kuidas ta nimi oli?

Professor. Johannes Lohr!

Adolf. Ah'm! Lohr! No siis saagu Lohr
auhinna!

Professor. Siis saab raha tööpoolest keegi,
kes teda ära on teeninud.

Adolf (on seerdtrepi juurde astunud, kumar-
dab üle rinnaku ja hüüab alla) Härra Frank
tulgu vähe ülesse! (Kuulatab) Ja! härra
Frank! (pöörab professori poole) Kohe on
asi korras!

Professor. Teie ei tea sugugi, härra kauba-
nõunik, kui õnnistuserikas teie asutus on!

Teie ei tea seda tõesti mitte!

Adolf (naerdes) Na, ma palun väga - ma pean
ometi teadma -

Professor Ei, ei! Sest Teie ei tunne ju sugugi
neid ilmaluid raskusi, millega just loov
kunstnik, iseäranis kujurajaja võitlema
peab.

Adolf. Tõesti?

Professor. Kujurajaja on kunstikkude
hulgas päris võõras laps. Kui palju rikkaliku
annetega talentisid läheb hukka, sest et
seda neetud raha ei ole ja tööd ei ole, et
seda teenida.

Adolf. Imelik! Kui palju rikkaid inimesi
sureb ära - kas siis kellelgi meelde ei tule en-
ne surma oma hauale mälestusesammast
telliga?

Professor. Ja, aivirajaja juures küll, harva
kujurajaja juures!

Adolf. Eks ole, selle poolest olen mina teine
mees? Ei, ilma naljata, mind võõrustab see
et minu asetusel, nagu Te ütlete, nii otsustab
kohane otsustab on ja minu jaoks on tal veel

ilusam. Ta on ju minu armsa, tubli naese
mälestuseks asutatud.

Professor. Mind panebainult üks asi
imestama, nimelt, et teie oma asutusele
mitte oma õndsä abikaasa nime si oleand-
nud?

Adolf. Minu naese nime? Ah, siisei teaks
ju üksigi inimese, et mina rahaandja olen.
Vaadake professori härra, see oli Teist ilus, et
Te mind mõtte pääle viisite kui mulle mi-
nu õndsä naese mälestusesammas mille
ma Teie juures tellisin, nii ütlemata meel-
dis - (kui tuleks tal midagi meelde) Teie
professor - täeline auerkartus - tõepoolert!
Weel hülguti hingede päeval - teate - saäl
oleksite seda sahtimist nägema pidu-
nud - oleksite seda nägema pidanud -
tõepoolert - rahvas seisis ümber nagu
mõne jõulu kaupluse akna es- ja ala-
tasa ja igal pool muudkui sosis tamine:
„no on see aga ilus kivi“, „on see aga suu-
separaline“, „see on Mülleri hauasammas -
see on aga tõepoolert tore“ - tõestini mõ-

melesivad inimesed; ja waadake, härra professor, sellest oli mul suur rõõm, ja ma annan häameelega aastas see paar tuhanda-keet, et kejuraiuajaid toetada, et nad word midagi niisama tere-dat loeksivad, kui Teie! (täuseb üles, lähleb seinaküljes rippuwa haugasamba jaonis tuse juurde, näitab selle pääle ja waatleb teda investusega.) Midagi nii kunstlikku! Saäl peab juba teieütlemä!

Professor (naeratades) Palun, palun!

Prokurist Frauk (tulib keerdtrepi kaudu üles.)

Teine etteaste.

Endised. Frauk

Frauk Palun väga, härra kaubamees-nik (Teretab professori) Tere, härra professor -

Professor Tere, härra Frauk!

Frauk (Adolfi poole) Wabandage, Teie olete mind -

Adolf Ja, armas Frauk - professori härra määras nimelt aumhinna - Te teate

Adolf Mülleri kirjainnise auhinna -
(professori poole) Kesta sai? Mista ni-
mi on?

Professor Lohr, Johannes Lohr!

Adolf. Ah'm! Lohr! Lohr! Oige, oige!

Teie peate temale kirjutama, armas Fraun -
(professori poole) Kas te temaadressi teate?

Professor. Ei ole tarvis temale kirjutada.

Adolf. Mis pärast siis mitte?

Professor. Mina - eh - mina lootsin et teie
minuga ühel arvamisel saate olema -

Adolf. Aga muidugi.

Professor. Sellepärast tegin ma noarele
kunstnikule seda rõõmu, et talle auu-
hinna määramisest juba teatasin, ja
mõista andsin. See ei tee omegi midagi?

Adolf. Aga ei, muidugi mitte! Tuleb
ta siis minu poole, et raha vastu võtta?

Professor. Ma kutsusin teda esialgselt
enese poole - sest et ma ju sinclasti
ei teadnud - ma saadan ta siia.

Olete sellega nõuus?

Adolf (Frauni poole) Ja, ja! Tore, olen

nõuus? Nii siis, armas Fraun, seadke need kaks tuhandakest valmis - hästi need - ja? ja kirjutage, mis tarvis trükitud diplomi peale - ma kirjutan siis alla (professori poole) Kusama nagu mõnevel aastal, eks ole?

Professor (nirikutab jaatades)

Fraun. Silmapilk! (tahab ära minna)

Adolfile (tuleb midagi meelde) ja! (hüüab)

Fraun! Fraun! mis ma ütelda tahaksin (ku-
mardab üle trepivunnaku Fraunki poole alla)

Need kaks tuhandakest ümbrikusse - (professori poole) Eks ole?

Professor (mõeldes) Ah, kas ümbrikus, mõi mit-
te - raha on ju pääasi -

Adolf (vähe toorelt) Raha - no midugi mõista - raha. Aga nü ümbrikusse on ikka peenem - peenemale inimesele ei anta ometi raha nii - nii - nü - mis siis Fraun, ümbrik! ja veel Fraun, Fraun - veel midagi! Me peame ometi ajalehtedele sõnume saat-
ma, et - et - et mina see kaks tuhat - see tähendab, et - ah - et see noor anderikas

Kujurainija Adolf Mulleri auukinna nahe tu-
hande kuldna suuruses minu käest vastu
on võtnud - ehk oodake - ütleme nelituhat
krooni, see kõlab parem! (Ta vaatab ühe
päält teise pääle ja nõrdab sedasama; siis
peaaegu pahaselt) No muidugi peame meie
seda tegema - rahvas peab omesti teadma -
et, tahan ma ütelda - see teeb talle omesti
reklamet - no ja - reklamet, ja seda on meie
päevil tarwis!

Frauk. Ma saadan märkused ajalehtede-
le! Kas muudu veel midagi soovite!

Adolf. Ei midagi enam! Ei midagi!

Frauk. Mul on aeg! (Lähub üra üle kerd-
trepi)

Adolf (vaheoog. jookseb trepi juurde) Teie
Frauk, - pidage - on all midagi uudist?
Sest et ma pärast kohvimajasse lähen -

Frauk (trepi juurest, nägemata) Praegu -
sel silmapilgul mitte midagi tähtsat -
ainult ühtepuhku käib kohasoovijaid -

Adolf Aha! Ja, minu juures käis ka
paar - otsige mõni sünnis välja!

94

(professori poole) Iso, professori härra!
Ja nüüd suitsetame üheskoos üks sigari-
kene! (lähel sigarinkasti juurde, millest ühe
kastikese välja tõstab) Mul on praegu ise-
arvamis häid - rõhuvõruga - tükk 45 kruutseri-
no ja sigarite juures lohik hinda ja ütelda!
Professor Kuu Te mulle ühe tee päale kaa-
sa tahate anda - (võtab sigari)

Adolf. Te lähete juba?

Professor Härra Lohu tuleb minu poole -

Adolf. Ah, õige, õige - noh siis tee päale -
ah ja ma tulen Teiega ühes, ma lähen ju
kohvimajasse. Mul on saäl oma partikene
väga mõnus - Te võiksite ka kord sinna
tulla - puumehes - (on vahetääl sigarid
põlema suitanud)

Mis? Penikene tubak? 45 kruutseri!

Professor. Väga hinnavääriline! Joonistuse
võtan ma kaasa; me laseme sellest ju aru-
tükkid teha! Eks?

Adolf. Ja, ja muidugi! Just nii nagu
minental aastal, ja Teie panete nad
koikidesse piltidega ajakirjadesse.

95
Elise (astub pahemalt poolt keskelt sisse
ja annab Adolfile kaardi)

Kolmas etteaste

Professor Adolf Elise

Elise. Tee härra ootak!

Adolf. Kes? (panebarapitspulle minev poole,
loeb kaarti) Ferdinand Mühlmann in-
genieur (tuleb, inspaneer) Mis ta siis tahab?

Elise (teeb mitteteadva liigutuse)

Adolf. Tulgu sisse!

Elise. Ja veel on keegi saal!

Adolf. Veel keegi? Kes siis? Mis ta siis ta-
hab? No siis üksteise järel!

Elise (ära läbi kesum. ukse. pah. nätt)

Professor. Ma ei taha kauemini sega-
da - (üllib joonistuse nokku ja vaatata
otsides aingi kuni Adolf kõneleb)

Adolf. Tõnimeste pärast! Ah, ma
võin juba mõelda, mis nad tahavad.

Kuulutasin täna koha välja - see käib
juba terve päev nii - Mida Teie otsite?

Professor. Wana lehte sisse massimiseks!

Adolf (annab talle kche etagere poält)

Siin swajalehti küllalt!

(kroputatakse) Lisse!

Ingenieur Mühlmann (tuleb pah. poolt
keskelt)

Neljas etteaste

Professor Adolf Mühlmann

Mühlmann. Kas sul on au härra
kaubandusmehesid Mälleriiga?

Adolf (nygutus laua juurest, lihtsalt)
Soovite?

Mühlmann (peetakse lähemalt talle)

Lubage, minu nimi on Mühlmann,
ameti poolest ehituse-ingenieur, ja
et ma kauemat ääga juba ilma aetuse
kutse ametita olen, tahaksin paluda,
kas wahesl see koht, mis tänan —

Adolf. Ah nii! No ja —

Mühlmann. Siin on minu tunnistuseel,
palun (tahab anda)

Adolf (tagasi löypides) Pidage oma
tunnistuseel — mina, nii kui seldusel —
mina — eh — ei wõi Teile mitte palju

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

97

lookust anda - juba väga palju on ennast
üles andnud. Aga ütlege emele, miks
Teie mitte alla kantsleisse ei läinud?

Mühlmann Ma tean kurvast elunähtu-
sest, kui raske kohustus on, ja
siis mõtlesin, et kui ma emele vahest
luban isiklikult -

Adolf. No ja - aga -

Mühlmann Ma kõnelelen ainult ka
Booni ja Poola keelt ja väga hästi
Prantsuse ja Italia keelt -

Adolf (nagu ohtes, tiimatult) Ja - mul
on väga kahju, armas härra; aga kas
teate, mis, andke igas juhtumises all
kantsleis oma adress üles!

Mühlmann (väga surutult) Palun
wabandada! (kohatab, nagu tahaks ta
midagi ütelda, mis tal südaant waevali;
siis ütleb waheaja järele üsna ootamata)
Wabandage, kui teilitasin. Jumalaga!
(läheb ära pah. poole meesk.)

Adolf. Jumalaga!

Professor (kaastundlikult) Wene mees!

Adolf. Ja, Teie ei usu mitte, kuidas nad
kaela jooksevad, mis nad kannatada
annavad!

Professor. Sellel mehel võis muret ja häda,
aga ka intelligentsi näost lugema.

Adolf. Ja, tõsi ta on, kõige haritumad
inimesed jooksevad ümber ja si ole midagi
gi süüa!

Professor. Kurk! Nagemiseni, armas
kaubanõuunur!

Adolf. Teie ei taha siis oodata?

(Koputatakse) Lisse! (profes-

sori poole) Mii siis, sigar maitseb teile?

Krassinger (tuleb pah. poolt keskel)

Wies etteaste

Professor. Adolf. Krassinger.

Adolf (Krassingerile) Oodake natuke

(professori poole) Maitseb Teile?

Professor. Suurepäraselt!

Adolf. Saadan Teile õige kassi täie. Ferwisid

- Nagemiseni, professor, nagemiseni!

Professor. Jumalaga! (läheb ära pah. poolt keskel)

Adolf (Krassingeri poole) Mis Teile siis tahate?

Krassinger. Wabandage juba, härra von Skeller - minu nimi on Krassinger - na - Teile ehk teate rahest - ma olin eestlõõtegyja arksia - ühisuse masina - habrikus - wolwaastal - pärast jään hai - gens -

Adolf. Kuidas Teile nimi on?

Krassinger. Krassinger, kui lubate!

Adolf. Ah ja, Teile kirjutasite mulle ju - ens?

Krassinger. Ma olin nii julge - ma tea - tasin Teile oma tulekut, kui ma veel wäljas wäia ei tohtinud - ma tahaksin tööel paluda!

Adolf. Häid töölisi wõime igakord tarwitada! Aga eestlõõtegyja ei wõi Teile minu juures mitte olla -

Krassinger. See ei tee ju midagi! Kui ainult tööel on!

Adolf (rebib bloni küljest lehekese, kirju - lab mõned read) Kü siis - siin on Teile

tähekene. (Kirjutades) Krassinger on Teil
nimi?

Krassinger. Gottfried Krassinger! kui
lubate.

Adolf Pehme või kõva k'ga?

Krassinger. Kõwaga!

Adolf (annab talle läbi) Skinge alla töö-
tuppa nr. 4 - kas mõistate, nr. 4- üle
hoovi - teatage ennast tööjuhataja Fehlen-
bergerile -

Krassinger Fehlenberger - ma tunnen teda -
punase habemega?

Adolf Ja! (koputab talle öla pääle) Teil
olete sellega vastu võetud!

Krassinger. Iha lõhan küll õige wäga, härra
von Sküller!

Adolf Jumalaga! Töökoda nr 4- üle koo-
- (näitab läbi akna) Kas näete seda suurt
omusta nelja sääl -

Krassinger Tean, tean! Tõnaxuulelihtene
härra von Sküller! (lähub pah. kätt keskm. u
kaudu ära)

Elise (tuleb pah. poolt kesnelt sisse)

Kuues etteaste.

Adolf (sisseastuja Elise poole) Lusi - müü
lähem mija kohvimajas - kepp - mübar!

Elise. Ja, armuline härra - aga üks preili
on need -

Adolf Preili? Mis ta on? Mis ta tahab?

Elise. Ta ei taha oma nime mitte ütelda -

Adolf Loo?

Elise. Ta palub aga väga - olla. Tähtis, ütleb
ta - armuline härra olgu nii häa -

Adolf (pahaselt) Täna ei saa minne parkist
midagi! Tulgu see preili siis jumala ni -
mel sisse!

Elise (avab pahr pool keskm. ukse) Olge
hää, preili. (Lasab Adelele Mülleri sisse astu -
da ja lähleb ära pahr. poole keskele.)

Seitsmes etteaste.Adolf. Adele

Adele (kumardab kergelt, on nähtavasti vä -
ga liigutatud ja kartlik - kohmetu)

Adolf (on teda uurivalt silmitsenud;
näikse wahkaja järel tusaselt, peaaegu

valikalt) Wolke istet! (Is tub ise suitse-
tades kirjutus laua ette)

Adelle (ei wõta paanumist vastu, närvuli-
selt pääsõl raputades ja jääb tahapoole seis-
ma)

Adolf (tõuseb jälle üles, imestunud ja weel
tusasemalt) Kellega on mul õieti - ?

Adelle (^{tasap}) Minu nimi on Adelle Sküller -

Adolf (kergele) Sküller? No siis, preilikül-
ler, millega - ?

Adelle (kogetedes) Teie peate wabandama -
mul - oleks üks suur palwe - mina -

Adolf. Ma mõistan juba - ma annan
Teile tähenese (istub kirjutus. taha, rebib bloxi
küljest lehenese, kirjutab) Sellega lähete minu
äriruhataja juurde. Minge aga alla kantse-
leisse, esimene üks paremat nätt, kohe trepi
juures - härra Frank on tema nimi - küsige
ainult härra Franki järel - see teab juba kui-
das ja mis (ulatab talle tähe)

Adelle (ei wõta seda vastu, kogetedes) Tänan
Teid väga. Ma paluksin Teid väga, et Teie
mind kuulda wõtaksite -

103

Adolf (tülilatatud, äkki vihaseks saades katsub
aga mitte viisakuseta olla, paneb sedeli trepi
rinnaku peale.) Kuulda võtaksite - mul ei
ole aega viisakuste - minu armas preili, ma
võin ju mõelda, et see sääl (raputab sedeli
peale) kuidas pean ma 'nd ütleva? - et -
eeh - see abi liig vähe on - aga mind on nii
mitmelt poolt - ja - ma ei või paraku - ma
palun - ma olen need asjad täiesti oma
ärjuhataja kätte andnud - minge alla
(pehmemalt) ehk - preili, Teie võite ka otse
siit mööda keerdtreppi - (jätab leuse
pooleli) Te vabandate juba! (nikutab ker-
gelt päraga ja tahab kõrvalfuppa minna)
Adelle (kes enesega võitles, puhkeb viimaks
vaevaga) Arge mind armupaleijaks pidage -
mina - mina olen - ma palun, lugege -
(Ta visab amelliku dokumendi, milles välja-
paakumise teada antakse, välja ja ulatab
selle väriseva käega Adolfile; võitleb
pisaratega, mida ta vaevaga tagasi tõrjub)
Adolf (võtab paberi, väga vastikult puidutatud,
laskub pahaselt keelt) Tõtt! (pane

näpits pulli ninale ja waatab suits etades
paberisse) (enne ükskõik selt, siis imestanult)
 Wölgner üür - na ja - oksjon - doktor Joseph
 Müller! (Lase paberi langeda ja waatab talle kah-
 tise suuga tarretanult otsa; siis kordab ta.)
 doktor Joseph Müller?! (võtab prilli ära
 peaaegu hääletult) Minu - minu - wend? ?
 Adele (nikutab pääga)

Adolf Ja - kes Teie siis olete? Teie olete - te-
 ma tütar - minu wenna tütar - ? (paneb
 sigari tuhakoosi)

Adele (nikutab pääga)

Adolf (lõõk näed kokku) Jessuke - Teie -
 Sina? Misuguses wiletsuses olete Teie - oksjoni
 es - Jessuke, Jessuke - selle paarisaja kuldna
 pärast - Jessuke, Jessuke - kuidas see ainult
 võimalik on?

Adele. Teie ei tea mist mitte -

Adolf. Luba - (jätab pooli) Na, rääkige
 ainult edasi.

Adele. Teie ei tea mitte -

Adolf (halva tundmusega) Ei! Ma pean
 ometi ütlemat - (kinn jäädes, kuid lihtsalt)

Ulle aga, sina "minule" - seda tahtsin ütelda. meie oleme ju lähedalt sugulased, eks? Kei me teineteist ka tänani ei tundnud? Na, kuidas siis on? Minu vennal Pepil on ju, nii palju kui tean, suurepäraline koht -

Adelle (ilma tema otsa vaatamata) Pappal ei ole paraku seda kohta juba neli aastat mitte enam! -

Adolf. Mitte enam! Ja, mis pärast siis mitte?

Adelle. Sellepärast et pank kokku langes!

Adolf. Pank? Ah õige, tsentralpank - seda ma ju tean - see langes, õige - aga tema - kas tema mõnda teist kohta ei leidnud?

Adelle (raputab pead)

Adolf. See on omi teineline! Tema oma hüglasuure harridusega, oma suurte teadmistega -

Adelle. Pappa katsus üht ja teist - midagi ei õnnestunud.

Adolf (raputab pead) Oma hüglasuure harridusega - oma suurte - ta ei teinud siis lihtsalt mitte midagi? Mitte midagi?

Adele. Mitte midagi!

Adolf. Ja tagavaraks kogunud? Ah, see on
rumal küsimine - aga tema ei teeni mit-
te midagi?

Adele. Mitte midagi! Ja nii käis käsi inka
pahemini ja pahemini, sest mis meie, lapsid,
teenisime - minu wend ja mina - minu kars
õde on ju veel liig noored - seda jätkas mae-
walt eluiles pidamisens.

Adolf (seisab laialt tema sees) Teie teenisite?

Sina ja Sinu wend? Ja, mil wiisil siis?

Adele. Minu wend andis, enne kui ta sõida
Lins pidi minema, tundisid -

Adolf. Tundisid? Mis ta siis on?

Adele. Ta on germanist!

Adolf. Germanist? Mis see on? Ah ja -
sakslane - ma tean juba, germanlane - seda
oleme ju meie kõik, Müllerid. Aga mina
tahan teada, mida ta studerib?

Adele. Mõtte tarkust!

Adolf (auusartlikult), Ah, mõtte tarkust
studerib tema! Plus! ilus! No ja mil
wiisil teenid siis sina!

107

Adelle. Ma teen ümberpanekuul nõorastest keeltes t ajalehtedele ja raamatukaupleja-
tele.

Adolf. Sina? Waata, waata! Auukartus!
Sina oskad Prantsuse keelt?

Adelle. Ja, ka Inglise, Italia, Hispaania
ja Daani keelt.

Adolf. Tohoo, jätta järele! Hispaania keelt,
Daani keelt (ta näitab sõrmega üles, kui
tahaks ta põhjapool, Daanimaa seisuk-
 kohta näidata) Ah'm! Tääl üleval!

Täewas, oled sina aga haritud! Auukartus!
Hästi kaswatanud on ta teid, see Pepi-
wäga hästi! (hääsielamuliselt) Aga Sina
waene tüdruk - kahwatu oled - kahwatu -
palju haridust on teie pool, aga wist mit-
te palju rõõmu - he? Mures t kurnatud
näokene - ilus näokene! (änki) Aga
pagana pihta, miks ta siis mitte jala-
maid minu poole ei pöörnud, kui wilte
hakkas minema? Miks ei tulnud tema
mitte minu juurde, oma lihase wenna
juurde? (Loole sõrmega nipsu, rahulikult)

Ja, ja. Ma mõistan juba (naerab mõeldalt)
 Sellaks oli ta liiga uhke, see läis puhutus
 doktorid härrast vend! (ärilisumalt) Sel-
 laks oli ta liiga uhke, et minu juurde sul-
 la, selle harimata inimese juurde! (Adelle
 poole hoolimatalt, peaaegu välgakutsu-
 walt) Ja, tuhat kuldine meel kard, mina
 olen harimata, ma ei ole midagi õpsi-
 nud, mitte midagi! (rohkem iseenesele
 rahulikumalt, kard mõeldalt) Mis oli ta
 liiga uhke, - midugi, kui ta käsi haadi käis,
 siis ei tahtnud ta mind tunda ja pärast häbe-
 nes ta, kuni tal wesi - taewane Issand! (hätak
 pooleli, waatab Adelle pääle hääsüdamliselt) Aga
 see ei tähenda ju midagi, südamekene, see ei
 tähenda midagi - mitte midagi ei tähenda see -
 Sina ei wõi ju sinna midagi parata -
 Adelle (kogeledele) Kui hää ole Teie - (uttab te
 ma juurde ja tahab tema käest kinni haarata)
 Adolf. Kuule, ütles minule Sina, "ma ütlesin
 juba kord (on tema kõnnakut talle pannud)
 Mis sinu jalal wiga on?
 Adelle (tasa, peaaegu habelixult, ja kurweelt)

Ma lõmkan!

Adolf ja aga?

Adelle (naeratades) See on juba misugune saatus, apardus, mis mõne inimese kannul näib (oma jala pääle naadates) kinni esimese palli mälestus?

Adolf (mitteausardes) Mis on mälestus?

Adelle Ma, haige jalg! Esimene ja viimane kord olin ma palli pääl - minu kantsija kormistas, mina kukun ühes ja - palavalt igatsatud lõbu oli suure ohveriga maksetud!

Adolf. Sa väene tüdruk!

Adelle (õlasid kehutades) See on juba nii minu saatus, apardus -

Adolf (kaastundlikult) Aga muid is tu omed! (talutab teda diivani juurde) Nii!

(istub tema juurde) ja muid jutustad sa mulle kõik laulikult (hüppab üles) Aga ei! Ei, ei, ei! Sa teed seda mõni teine kord - Sinu isa võtab mis juba seda raha. (falle pahaselt) Miks ta siis ise ei tulnud, see põikpää - (häbelikult naeratades) rabanga, vva kõnelen

oma vennast nimoodi, mitte siuvisast
(õrnalt). Miks siis ise ei tulnud - hee e?

Adelle. Papa ei tea sugugi, et mina -

Adolf (rahulik imestusega) Tema ei tea
mitte - ?

Adelle (piisli tõustes) Ei! Ja ma palun
südamest, temale seda ka mitte ütelda -
ta ei annaks mulle seda ial andeks!

Adolf (mõrudalt, haavatud, äritatud) Ah
soo! Ah'm! Ja, ja! Ha, ha! Wake on
tema jaoks ikka veel liig suur -

Adelle (pöörab ennast kõrvale)

Adolf Ja, ikka veel nagu ennegi (astub
talle lähemale) Na, sa võid rahulik olla,
mina ei ütle talle midagi!

Adelle (pöörab ennast tema poole ja vaa-
tab talle tänulikult otsa)

Adolf. Ma ei ole teda ju umbes kaheksa
meist viis aastat enam näinud - ja näen
teda sel viisil küll vaevalt dus veel
kord seda doktorit! (vihaselt) Ma ei ta
hagi teda näha!

Adelle (parub kui paludes käed ristiti)

Adolf Ei!! (rahustades) Oota vähe mu laps, ma toon sulle raha - (rõhuga)
Sulle toon ma ta - mitte sinu isale -
 Sulle! Kas tead, ma usun, kuskil pühakirjas seisab: armastatavate muhtlike vanemate pattude eest lapsi - na alati ei pea see ka mitte niiolema!
 Sulle toon ma, sest sina ei või ju sinna midagi parata -

Adelle (liigutatud, tahab tema kassa suu =
 delda.) Onu -

Adolf (tõugub teda tagasi istmele, tase
 kaasüdamliselt, aga kuulduv siiski haava -
 tud tundmus wälja) Istuma jäe ja oota
 natukene! Sulle toon ma ta, Sulle!
 Mitte temale - Sinule! (vinkutab pööga
 tema poole ja rattab ise keerdrepiist alla)

Adelle (ohkab sügavasti, paneb kae kokku
 ja vaatab tämiliku pilguga ülesse, siis
 keevatab oma silmi)

(Koputatakse vahel pidamata)

Adelle (pöörab ennast koputamise juures
 kohmetult ümber, nagu si teaks mis teha)

112.
Lukas (tuleb palu. poolt keskelt)

Kahensas etteaste
Adelle. Lukas

Lukas. Habandust, aga ma koputan ju-
ba -

Adelle (on ennast ümber pööranud, tasas e-
imeks paneva karjatamisega) Ah!

Lukas (niisama imeks panevalt) Mis
pagan - preili Adelle - Teie? (rõhuga) Siin

Adelle (kohmetanult aga asjalik-paluvalt)
Armas härra Lukas, ma palun Teid, ärge
ütelge kellegile, et te mind siin -

Lukas. Ärge kartke! Aga ma olen inestuse-
st päris segane - kas Teie kaubavõu ni-
kule, see on, oma omule -? (vaatab ümber)
Ja kus ta siis on? Teenijavaim sääl väljas
ütles mulle, et ta siin olla -?

Adelle (näitab trepsi poole) Ta läks säält
alla, ma annan, oma korterisse.

Lukas. Soo, soo! - Hõi teie teete oma omule
sala külas käikusid?

Adelle. Jumala pärast - Teie väikete omite?

Lukas (ulatab talle käe, hõsiselt) Auusõna!

Adelle (ohates) Kodus lähed ju -

Lukas (wahule, teib käeliigutuse) Seni maani!

Adelle Ah, kui Teie kõik teaksite - ma pi-
din abi muretsema!

Lukas (poäärab ennast, jääb seisma) Aha!

Nüüd ma mõistan! Wäga targasti! Wäga
targasti! (astub talle lähemale) Ja onu
kaubanõuunik - ?

Adelle Nii südamest hää inimene! Ma ei
saa papast tõesti aru - (istub)

Lukas (istub ka) Ja, onina ei saa ka te-
mast aru! Kõrkus! Nii onu astub siis
platsi oma paberist kildrebastega?

Adelle Ah, ärge kõnelege nii jultumult!
Ja oli ilma pikema jututa valmis
aitama

Lukas Kes ruttu aitab, aitab küll kahe-
rõwra, aga ainult siis, kui ta seda häst
rikkalikult teib Igatahes - tore mõte,
et Te wendasid wäherese ükskõikselle lähemale
lahate nihutada - küll Te näete, kõik
muutub weel hääks!

Adelle. Lähemale? Ei, ei - seda ei saa kah-
jaks olema. Ma palusin Teid juba, papa ei
lohi midagi teada saada -

Lukas. Olge mureta! Aga onu saab ometi -

Adelle. Ma ei usu mitte, et tema esimest
sammu teeks!

Lukas. Kiddle? No seda tahame näha -

Adelle. Wait!

Lukas. Mis on?

Adelle. Ei midagi! Ma arvasin ainult, et
onu tuleb -

Lukas. Onu mängib ju tänasest päevast
saadik suurt osa teie juures. Mis Te siis
meie meister Johannese kohta ütlete?

Adelle. Mis siis?

Lukas. Teie proua mamma jutustas mul-
le, ta saavat selleaastase Adolf Külleri-
auhinna - naks läikivat tuhandalist -

Adelle. Ma soovisin talle, aga see ei ole
ju veel nii kindel.

Lukas. Ma - ja kui auhinna saaks?

Adelle (soojalt). Ah, siis võiks ta Rooma
minna ja oma „suure töö“ kallale asuda,

mida ta väenerene nii väga igatseb

Lukas. Kõi Rooma reisik siis? ja Teie?

Adelle. Mina?

Lukas. Kas Teie ei tunneks teda puudus ole-
wat, kui nii - Roomas on?

Adelle. Muidugi, ta on ju peaaegu meie
perekonna liige -

Lukas. No ta tuleks ju viimaks ka jälle
tagasi Roomast -

Adelle (soojalt) ja! Leodetavasti suure
kunstnikuna!

Lukas! Leodetavasti! Na, ja siis?

Adelle. Ja mis siis? (naerdes) Teie küsite
täna nii isäraheult -

Lukas. Waadake, mina olen ükna mötel-
nud, et Teist võid pruua Lohr saab!

Adelle (vaatab talle suurelt otsa) Mi-
nust?

Lukas (rahulikult) Ja, Teist!

Adelle (osalt häbelikult, osalt puudutatud)

Kuulge, härra Lukas, Teie mõtlete aga
mõnekuord -

Lukas. Julgelt wälja kõnega!

Adelle (tõsiselt) Wabandage - Teie mõllete mõnikord õige naljakaid asju!

Lukas. Naljakaid peab küll naudselt rumalaid tähevdama?

Adelle (naerat häbelikult) Ah, ärme parem räägime -

Lukas. Ja, mis pärast siis mitte? Ma ei ole juba ammu enam pulmas olnud - mitte oma enesegi pulmas; no ja, sest et ma maist ei ole võtnud - aga Teie -

Adelle (tõuseb üles)

Lukas. Teie peaksite -

Adelle (pahaselt) Härra Lukas!

Lukas. Ma olen enesele ikka ette kujutanud et Teie -

Adelle (wäga pahaselt) Teil on liig. claw mõttekujutus - liiga claw, tõesti härra Lukas!

Lukas (tõuseb piusti) Mina pääle anda oskate Teie, seda teete Teie suurepäraliselt!

Adelle (waheaja järel). Kas pahane olete?

Lukas. Ei maistagi olla - see ei ole klaveri.

õpetajal üleüldse rõimalik; aga seda ma
 tagasi ei võta: Teie pulmas tahaksin mi-
 na tantsida! Tantsida! Teiega!

Adelle (mõeldalt) Tantsida? Minuga-?
 (astub linnades temast mööda)

Lukas (näeb ära, et vca tegi) Wabandage!
 (lööb enesele suu pääle; rohkem iseenäe)

See oli tõepoolest unmal!

Adolf (tuleb reedstupust üles)

Ühendas etteaste.

Adolf. Lukas. Adelle.

Adolf (kõneleb juba ülestulles) Soo! Siin ma
 olen! Wabanda- mind peki all kinni
 (astub tuppa, näeb Lukasit) Lukas? Teie,
 Lukas - ei ole ammugi enam enam näida-
 nud!

Lukas Ma pean sinuga rääkima kauba-
 nõuuniv!

Adolf. Na, sõda väheke! Naisterahvartel
 on esõigus! Kas tohib tutvustada?

Härra Lukas, muusika-professor -

Lukas = õpetaja on nüüsimä häär, muu-

sina õpetaja!

Adolf. Professor on parem! Ja siin preili -

Adelle. Ma tunnen ju härra Lukas't -

Adolf. Ioo? Plus, ilus! No muidegi - ta on ju koolivend -

Lukas. Ja ka Sinu?

Adolf. No, mina? Ma ei ole nii palju koolis käinud! (Adelle poole) Nii siis - (Lukas lähedalt segab teada) Ja - nii siis - mune, Lukas, pane endale sigar suitsema - see tähendab, kui preili lubab -

Adelle. Olge nii lahke!

Lukas. Aga üks Sinu omadest!

Adolf. Muidegi mäista! Sinu omade vastu ei ole mul palju usaldust -

Lukas (võtab sigari, istub, paneb põlema) Mulla mitte!

Adolf (lähleb Adelle juurde, ulatab talle ümbriku, tasa) Siin on raha! Jääb meile teada.

Adelle. Südamlikum, soovim -

Adolf. (sasiotades) Hää küll, hää küll

Frauk (ilmub kerdtrüpile)

119.
Kümmes etteaste.

Endised. Frauk.

Frauk. Härra kaubanõuniv!

Adolf. Mis on?

Frauk. Palun, kui teil silmapilk aega oleks kantseleisse tulla?

Adolf (tülitatult) Mis saial siis juba jälle on?

Frauk. Aidagi tähtsat!

Adolf. Ma sülen kõhe!

Frauk (ära, keerdrepiot alla)

Adolf (Adele poole, lase) Mis siis - mitte sõna enam selle üle! Ja sina näitad ennast pea! Ja? Jumalime süda - mekene - (pikkamusi) mind on's rõõ - mustanud, lõepoolest! (Lukase poole)

Sina, suits eta aga rahulikult edasi - ma pean silmapilguks -

Lukas. Ära lase ennast eksitada!

Adolf (nirutab Adele poole lahkerte põaga, täheb keerdrepiot alla)

Üksteistkümmes etteaste

Lukas Adele. Suis Adolf. Suis Fanni kael
Adele (soojalt). Auus mees! - Et Teie mi
söber temaga olete - ?!

Lukas (istub suitsetades) Meie kundsi
teineteist juba paisikes tena Ma näen
teda üle hulga aja korid, ei laena tema
käest ialgi, ja see on kõige parem sõpruse
alalhoidmise abirõu (tõuseb piiste) ahja
-kasta - ?

Adele. Ma ei ole weel sugugi järele waada-
nud! (Waatab ümbrirauuse, mille Adolf kalle
andis, ime tus egaj härva Lukas -

Lukas. Ma, mitu miljoni?

Adele (rõõmsalt, arevalt) Wissada
kuldnat!

Lukas. Koi!

Adele (etteheitvalt) Pfui!

Lukas. Ma, kui minul nüü sugune kirja -
task oleks -

Adele. See aitab ometi kõige wõhramatest
muredest üle, ja suis saale juba edasi!

Lukas. Põhjalikult oleks ta aitama pidan-
ud!

Adelle Aga mis ma nüüd koelut ütlen -
aust mu selle raha -

Adolf (trepil pöiall) Lukas!

Lukas. Ja!

Adolf. Kantseleisküriks üks noor tüdruk
Siin järel!

Lukas (imestamult trepi juurde astudes)

Noor tüdruk? Küsi minu järel? Noor tüd-
ruk! Imelik! Mis ta nimi siis on?

Adolf. Ma ei tunne teda, ta ütleb, et olla
väga tähtis asi, ta pidada Sinuga rääkima!

Lukas. Tääl olen ma aga uudishimulik
(Tähab alla minna)

Adolf. All on väga palju inimesi - oota
natuke ma saadan ta sulle parem ülesse -
(alla kõneldes) Tõsi, preili, võtke vaevaks

siia üles härra Lukase juurde tulla! (naab)

Adelle (nutu, tasa) Ahina lähem. Jumalaga!

Lukas (elatab talle käe) Jumalaga!

Finni (wäljaspool) Ma tänan väga! (tuleb
keerdrepi kaudu üles)

Kaks teist kümmes etteasti

Adelle. Lukas. Finni.

Adelle (kes juba unse juures on, peatab jahmatades)

Finni? (kõrgema kipsuni imestanud) Aah!

Finni (astub tuppa) Aah - Sina?

Lukas Preili Finni - Teie?

Adelle Finni? Sina - siin?

Finni (vaatab keelitu ja täis imestust ühe päält teise päält.)

Lukas. Mind otsite Teie?

Finni (nikutab päega ja ei tea ikka veel en-
nast kerku võtta)

Adelle. Kas Sa ei raagiks juba kard?

Finni (tuleb häitsa ülesse, wälja purlskades)

O jumal, o jumal, o jumal - misasju Sa
jälle nüüd minuot mõlled! Aga ma olen
täiesti süüta - täiesti süüta -

Adelle (Lukase poole) Ei saa temast -

Lukas. Preili Josephine, ma palun Teid
nüüd tõsiselt -

Finni (nikutab) ja, ja! (vaatab ümber) Aga
kus ma siis õieti olen?

Adelle (imestanult) Seda ei tea Sina mitte

Finni. Mitte aimu!

Lukas. Imelik! Kus Te siis leadsite, et

minuga siin kokku saate?

Fanni. Ma otsisin Teid kodust, hr Lu-
kas, sest ma pean ühe tähtsa asja pärast
Teiega rääkima! Kui siis ma käisin Teie korte-
ris; majaproua ütles Te olla just ära läinud.
Ma jooksen jälle mulitsale - ja õige, näen Teid
libli tükk maad enese ees. Minu jooksmine,
nii et kõik inimesed mind vahuvad. Hing
jõi peaaegu kinni - aga ma ei jõudnud Teile
järele. Ma jäin ikka tükk maad Teist maha;
äkki näen, kuidas Teie ühte majasse sisse
astute. Jooksen nii mis jooksta võin ja
jään maha unse ette seisma - ükskord
peate Te ju ikka tagasi tulema, mõtlen ma!
Aga oma hirmus ja kannatamatuses tuli mulle
see aeg nii pikaks ette. Korraks oli minu meelest,
nagu oleksin ennast petnud, nagu ei oleksigi
Teie sellesse majasse astunud. Tääl võtsin
siis kõik oma julguse kokku; lähen sisse
ja küsin kojamehelt, kas ta mitte üht
härra Luuast ei tunne, kes just majasse
astus. Tema ei tea midagi ja ütleb: „küsi ge
kord säält kantseleist - ja just kui ma

büroos Teie järel küsin, tuleb see härra -
teate, see kes Teile praegu ütles ja saadab
mind siia ülesse!

Lukas. Na, tore! Kuid olete mind õnnelikult
kätte saanud (kannatamata) ja, ja, ja?

Finni (kaeblikult) Ah Jumala pärast - ma
ei tahtnud ju just, et Adele midagi teada
saab - või üleüldse keegi - ainult Teie, härra
Lukas -

Lukas (stunnen enese määratu meelitatud!)

Finni (haarab ta kätt kinni) Sest et Teie
ja meie kõige parem sõber olete! Ja aitama
peate!

Lukas (vabastab ennast) Siis tulge ometi
kord asjaga välja!

Finni (abita) Ah, sa armast Jumal! (nais-
likult Adelele) Kuule, kas Sa ei tahaks ära
oninna, Adele?

Adelle (walgelt) Ei! ma tahan kuulda, mis
Sinul ütelda on! Päägi!

Finni. Kuule, kas Sa vahet ometi ei tahaks
ära oninna?

Adelle. Ei!

125
Finni (ahmatamult) Si! Ma rannun Belle,
ma olen süüta!

Adelle Sina! Ma nõuan nüüd, et Ba-
Finni Aga ja! Ära aimult mitte mi-
kujalt mulle otsa vaata! Ja papa,
mamma, Hermann ja Lohr ei tohi mitte
teada saada, et mina —

Lukas Pagana pihta, mõib see aga sala-
deus olla!

Adelle (teeb kannatamata liigutuse)

Finni. No kuulge siis, härra Lukas - Si -
mule olen ma seda juba ütelnud, Adelle -
no siis, keegi noorimees käib juba kauemat
aega minu minujärel —

Adelle. Aha!

Finni (nutusel) Ära omegi nii hirmsat
nägu tee!

Adelle Selasi!

Finni. Täna lõunaeeg juhtub ta jälle mi-
nule uulitsal vastu ja hakkab minuga
konelema - ma ei andnud talle vastust!
(mõlemad käed vastu rinda) Minu auusõna -
toesti mitte - ja saäl oli ta nii julge et

126.
mulle koguni meie korterini järele tuli!

Adelle (vihaselt) Aah!

Lukas Seda ei julge omegi keegi kui mitte -

Finni (kinnitades) Aga mina - tõesti - mina -

Adelle (rahulikult) Ma ei taha sinust midagi pahva uskuda. Sa olid vahest ainult mõtlewata -

Finni (mõlemad käed vastu rinna) Minu pühani auusõna -

Adelle Jutusta edasi!

Finni Ma läin korterisse kinni - teema aga koputab, ja sääl tuleb Hermann - see teeb ukse lahti - hakkab suuremehe käest nõudma - viskab mind välja - mina kuulatan - ja lõpuks tean ma ainult - ilma mingi ühendusest - et rahewõitlus tuleb.

Adelle Suur Jumal - Hermanniga?

Finni Ei! Lohriga!

Lukas (wõõras tões) Lohriga?

Adelle (sügaralt ehmatanud) Johanneseega - minu Jumal! (langeb istme peäle)

Finni (nutuselt) Ja mina ei tea isegi mitte, kuidas see tuli, et härra Lohr -

127.
Adelle Johannesega?! Aga see on ju wõi-
mata - ja kui see tõsi on, siis ei lohi see
mitte sündida -

Lukas (rahulikult, peidetud sibilirausega)
Ainult rahu - ja asi ei punku ju Teie wõi-
nasse -

Adelle See genial lootuserikas kunstnik -
ei, ei - see ei lohi sündida!

Finni Selle pärast ma ju härra Lukase
juurde tulingi, - et tema -

Lukas Ütelge mulle, kes see noormees siis
õieti on, kes selle terve asja -

Finni Ja, kui ma seda teaksin!

Lukas Te tunnete teda õieti?

Finni Ainult nägemise järgi!

Lukas (kaheldes) Teie ei tea tema nime?

Finni Mitte aimu!

Adelle Peägi lõtt!

Finni Ma wõin sulle rõige juures, mis
mul päha!

Lukas (tasa Adellele) Laps on tõepoolest süüta!

Adelle (närwliselt) Aga see kahewõitlus peab
õieti - Jumala pärast, kui Johannes -

Lukas. Ainult rahul! (naeratades) Õnne
tulevad varsti pulmad -

Adelle (suure pilguga Lukase pääle, haluga,
peasegu nuttes) Kuu ta tema pärast kahe-
mõitlusele lähed, tema pärast!

Lukas (naeratades) Seda usute Teie?

Adelle (tõuseb püsti juttu lõpetades, jälle närv-
liselt) Äha palun, hõrra Lukas, Teie peate
kohe -

Lukas (rahulikult) Äha räägin meister
Johannesega.

Finni. Äga ärge mind ära andke!

Lukas. Skinge aga rahulikult koju. Skul
on siin ainult veel - ma otsin Lohri jala -
meid üles - (Finni poole) Teil ei ole wähe-
matgi aimu, kuidas selle nooremeh nimi
olla wõiks? Mitte wähematgi aimu?

Finni (raputab pääd) Mitte kõige wähe-
mat (Ruttu järk-järgult) Äha ei tea mitte,
kuidas ta nimi on, ma ei tea mitte kus te-
ma on, ei tea mitte, kus tema elab, (kõwasti)
muidu oleksin ma kohe tema poole tänud

ja oleksin teda kahe käega -

Lukas (humoriliselt) See oleks meel puidu-
nuid!

Finni (ärki) Pea!

Adelle. Mis Sul on?

Finni. Ta kirjutas mulle ühe kirjanese-
kas tead, mis ta katki rebisid -

Lukas. Ja siis?

Finni. Sinna oli ta oma nime alla kirju-
tanud!

Lukas. No vaadake!

Finni (vähe rumalalt) Ja - nüüd peab mulle
nimi ainult veel meelde tulema! Waata
kui kahju nüüd on, et ta kirjanese purnus
rebisid! Papa ütleb ka inka, ei pea rumagi
kirjasid katki rebima! (mõtleb järel) Aah!

Fritz!

Lukas. Fritz - ja kuidas veel?

Finni. Ja, ainult Fritz!

Adelle (pahaselt) Aga tal peab omi prii-
nimi olema!

Finni. Ah, ei! Ma usun, tema nimi on ai-
nult Fritz!

130.

Lukas. Nii siis Fritz! Seda ei ole küll palju
aga sügij matuke! Minge nüüd koju, lootke
minu peäle, ma teen, mis võimalik on;
olge ainult rahulikud! (Tõrjub neidukse
poole)

Finni. See oli ameti hää mõte, et ma Teile
jargi jooksin!

Adelle. Et sa kodus aga ei ütle, kus sa
minuga kokku said!

Finni. Aga ma ei tea ju sugugi, kus
meil olerne!

Lukas. See plika ei tea mitte midagi!

Adelle. Ma ootan Teid kannatuseta!

Finni. Minka ka!

Lukas. Kui Johannes kodus on, siis
hoidke teda kinni; poole Finni pärast
olen Teile pool.

Finni. Kui aga kahevõitlus juba enne - ?

Lukas. Ja, siis midugi - aga - nii uitu -
tõnast siamaale - ei lasta ennast sur-
nuka.

Finni (jähmatab) Surmuka lasta!

Lukas. Saäl tulevad enne veel käemehed -

Finni (täis hirmu.) Käemehed?

Lukas. Ja siis peetakse veel läbiraakumisi
ja -

Finni (hirmuga.) Läbiraakumisi -!

Adelle (hirmuga) Ah jumal! Tule, tule,
me peame koju minema! Jumalaga,
härra Lukas! Tule! (nutkuse poole
pahem. kätt keskel)

Finni. See on kõige hirmsam päev minu
elus! (Lähub ära Adilega)

Lukas (saadab need paar sammu)

Finni (pöörab eumart ukse pääl ümber)
Iha palun teid, ärge unustage, Fritz on
tema nimi! (Lähub Adilega üheskoos ära
pahem. poole keskel)

Kolmasteis tümmres etteaste

Lukas Siis Adolf

Lukas (üksi) Pagana lugu, pagana lugu!
See on tõepoolest üks paha - ja, kuidas
ma seda teen? Lohr oneti mulle seletust
sianna - (naeratab) ja Adelle - see armastab
teda - aga mis pärast Lohr siis Finni

pärast kahewõitlusele lähel?

Mina sellest aru ei saa! Kuid ma Hoer-
manni - ah, selle näest ei ole alles öieti mi-
dagi teada saada (Pahaselt) Kuhu see
Sküller siis jääb? Arvab ta, et ma oma
aja - (lähel keerdrepi juurde ja hiinal alla)
Raubanõuunik, raubanõuunik!

Adolf (tuleb treppi mööda üles; tal on hulk
lahtivoetud kirjasiid näes) Ja, ja - mina kar-
juskirjast veel rohkem - ma tulen juba - ma
ei tahtnud ainult tähtsat läbirääkimust
preiliga eksitada. Kuuled, see oli tore
plika - kena putukas!

Lukas. Üks minu õpilastest - tal on - eeh,
see on ju korraline asi! Armas Sküller,
kas tahaksid mulle paar silmapilku kinnit-
da?

Adolf. Kõnle aga; ma olen valmis kuu-
lama!

Lukas. Ajalikus seisab täna kuulutus, et
Sime äris üks häa koht ära anda on -

Adolf. Ja, armas sõber, seal on juba terve
hulk otsijaid! Terve hulk! (näitab kirjade

pääle, lähed kirjutas lüüa juude, itub hakkab
kerjasid korraldama) Tahad Sa ehk isahest
ise koguni - ?

Lukas Ah, mina mitte! Ma tahan Bulle
aga mees t soovitada, kes selle koha pääle
iseäranis kohane oleks.

Adolf. Ma ütlen Bulle aga, neid on juba nii
palju -

Lukas. Kas Sa siis lõpulisult kedagi ju-
ba oled valinud ?

Adolf. Seda küll mitte!

Lukas. No vaata! Kas minu soovitusel
siis Sinu silmis mingit väärtust ei ole?

Adolf. O, muidugi on - koguni kindlasti -
ma teen vanale sõbrale häameelega midagi
gi meelehääks.

Lukas (koputab talle öla pääle) Iseäranis
kui see vana sõber tänapäevani veel korda-
gi midagi meelehääks ei ole nõudnud!

Adolf. Ja, seda peab Bulle jätma, Sa
oled ikka aues olnud minu vastu!

Lukas Seda nimetab ta auesaks, kui
midagi talt ei nõuta!

Adolf Kii ei ole ma seda mõtelnud!

Lukas. Maqu öeldud: see mees, keda ma sulle soovitan on kõrgesti haritud taieasti aamus, perekonna isa, kellele seda kohta väga tarmis lähene. —

Adolf Hää! Tä esitelegu emmas! Ma pean teda ometi tundma õppima, enne kui ma midagi kindlat ütelda võin. Mis tema nimi siis on?

Lukas (lihtsalt) Dr. Joseph Sküller!

Adolf (tõuseb üles, jääb seisama, vaatab talle imestamult otsa ja ütleb siis pükkamisi)

Minu vend?

Lukas (lihtsalt) Minu vend!

Adolf (äratatult) Minu vend tahab seda kohta minu juures?

Lukas Ei, tal on tecla tarmis ja ta peab ta talle andma!

Adolf (surutud häälel) Ma sain teada, et ta käsi mitte kõige paremini ei käi —

Lukas. Adelelt?

Adolf. Ja, aga ära kõnele sellest!

Lukas Sa näed siis ära, et ainult tema —

Kui ta seda kohta aga sugugi ei taha - ?

Lukas Sa pead temale seda kohta paak-
kumma!

Adolf (piirki karates) Ahina! Ah! Ha ha!
See ei ole paha! Sa teed hääd nalja!
Ma pean niis (kogu ni tema juurde mi-
nema, pean teda paluma - haha!

Kuna see ümberpöördukt olema peaks!

(Kõnnib ärevuses edasi tagasi)

Lukas Sina oled rikas - tema on väene kui
sant! Sina oled selles õnnelikus olukorras,
et sarnane paakumine sinult mingit
ohvrit ei nõua - temale oleks see vahus
alandus kui paluja sinu ette astudes. Sa
teed sellega kogu ni kõrgemeelse teo, ^(hlt) ^{wenna-}
^{liku!}

Adolf (jäab äkki tema ette seisma, järsku)
Wemmaliku? Jäta järele selle wemmaliku-
sega! Wemmalik! Haha! Sina tead seda
ju väga hästi, missugune meid ta mulle
oli! (ikka ägedamalt ja peaaegu tõult)

Midagi ei tahtnud tema minust teada,
häki oli tal minust, põlarnud on ta mind-
juba poisikesena! Ja mis pärast?

Mis põhjusel! Et ta oma hariduse päale
 uhke oli ja et mina midagi ei õppinud,
 (astub üsna lähedale ja koputab talle sinna
 päale) midagi õppida ei jõudnud! Ohul
 on sellest kahju küllalt - aga kui raskes
 nad mulle elu koelus tegivad! Kui raskes!
 Iga väikse mehe pärast nuhtlesivad nad
 mind, iga lapseliku vabatause pärast - pois-
 sikesed on ju poisikesed - nimu mead Pepi
 välja arvatud, tema ei olnud küll millalgi
 poisikene - nii kuidas ütlen, õnnis ise
 peksis mind, nii et roheline ja sinine olin,
 poani mind pimedasse kambresse kanni,
 nii et ma hirmu pärast ei teadnud uhke
 pugeda, ja kui ma mitte koke süsimise päale
 vastust ei teadnud, või mõne sindiplanaka
 olin teinud, või püksid lõhki rebinud, või
 midagi sellesarnast - siis jäeti mind söö-
 gilauas magusast raast ilma, ja see oli
 minule kõige hullem. Dina nuhtlused ja
 nuhtlused ja nuhtlused, nii et ma väimaks
 neist enam midagi välja ei teinud - läksin
 kangemaks, jonnakaks, ja midagi ma algu-

see ei jäänud, seda ei tahtnud oma pärast enam! (Surutud ja peaaegu kurvast teonul)
 Kahju päris - ma olin ju rumal poisikeene
 ja ma tunnen igalpool ja alati, kuidas mul
 taast püendus on, sellest natukesest hari-
 dusest -

Lukas. Oled ometi oma õnne sepp!

Adolf (cutuliselt ja äkiliselt tema juurde
astudes) Seot et minul õnne oli - aga kui
 minul seda mitte ei oleks olnud? Kadu-
 nud inimene oleks siis olnud! Ja mis-
 sugune mees onikus oleks võinud saada!
 Kuidas oleksin mina kõnelema võinud
 kogukonna nõuukoigus või mujal - kus
 mul nüüd alati õige sõna püendus - mis
 oleks minust saanud, kui minul nii -
 nõnda ütelda vundament ei oleks püendu-
 nud! Ja et ma midagi ei õppinud, vaat,
 selles on minu õnnis isa, aga ka minu
 vend Pepi süüdi oma igavese kõrkusega,
 oma põlgatusega, mis mind väga kihutas!
 Ja pärast, kui minust lukkseppmeister
 sai, kui lukksepa tööstast suur vabrik

sai, kui mulle auruõhtasid anti, kui mind
 linnarolikogusse valiti - minu vend Pepi
 põlgas mind veel ikka. Kunaagi ei tulnud
 tema minu juurde, ialgi ei kõnelnud ta
 minuga üht sõna - kõige selle pika aja
 sees! (mõeldalt) Mkeie ei olnud enam
 vennad - ja nüüd - nüüd peaksin mina
 tema juurde - teda koguni paluma, et
 ta minu abi vastu võtaks - ei, luksus,
 kui ma ka ainult lihtne ja harimata
 käsitöeline olen - sin istub siisgi midagi
 ja selle nimi on: uhkus! Ovasju olemas, mil-
 lest üle ei saa, mida ilmasgi kustutada
 ei saa! (Hambaid ristades ja rohkem sees =
pidiselt; sõrmega näidates) Siia minu
 juurde peab tema tulema - sua tulema
 tal ei ole vaja sõnakestgi kõnelda - aga siia
 peab ta tulema ja sellega üles tunnistama, et
 ta minule raskest ülevõlut on teinud, kõige
 oma eluaja - muide - muide (haarab mõle-
ma käega oma päast kinni) Jumala eest,
 ma ei ole halb inimene - aga muide
 võiks tema minu pärast hukka minna,

enne kui oma oma sõrme liigutan!

(jäab sirgelt seisma, vaatab siis divani juurde, mille peäle ta ennast kukkuda laseb)

Lukas (wäheaja järel rahulikult, peaaegu pehmelt) Seda mõtled siin ainult, aga ei mõtle mitte nii!

Adolf (tõstab sõrmi kui wandudes) Minu hiirge ja Jumala juures!

Lukas (pehmelt) Kas ei andnud Sa alles wähe aja seest oma wenna tütrele Adellele -

Adolf (uttu ja karelt) Tä lubises sulle ära? ja - selle - selle - selle waturuse andsin oma oma wenna tütrele, kes sellest midagi teada - gi ei saa! (Akwardawalt, aga liigutatud häälga) Siin peab ta tulema - siin tulema - minu juurde -

Lukas Seda ta ei wõi - seda ta ei jaks! -

Adolf (walusal) Seda tema ei wõi! ja mina - mina pean seda wõima? (Eeda - si tagasi kõndides, surutud, walulikult pil - kawa naeruga) Muidugi! Iseenesest mõista! (Põrniliselt) Wähe peab il - mas olema - haiduse - wähe! (Tõnolt

Lukas ette seis ma jäädes) Mhina tunnen
aga veel teist vahet; millel raha on, see
võib midagi nõuda! Kas ma is taad?

(foorseb kassa juurde, lüüb selle pääle, jääle
sinna seisma) Mhinul on raha! (Teises
toonis, peaaegu ilma ärituseta) Mhina
olen oma vumase sõna ütelnud! Sua
peab tema tulema, seot minna - nii kaua
kui elan - ei nii oma jalga tema magasse
ja kui ka tema elu selle otsas ripuks! Mhina
mul on ka oma ulmus! Otsas on! Otsas (Lä-
heb kirjutuslaua juurde, langeb istme pääle,
kättega meheldes, kui olexi ta oma mõlde-
ga veel ametis. Wõhcaeg)

Lukas, Siis Sina -

Adolf (segab pahvaselt asjades kirjutuslaual)

Lukas (kehitateb õlgasid, lahleb oma kübarat
teema, võtab selle, teeb minerkut ja laulab
pool waljult enese ette) Wõtku Sind
kurat -

Elise (tuleb pah. poolt keskelt)

Neljas teis kümnes etteaste

Endised. Elise

Elise. Härra kaubamees -

Adolf. Ja mis sääl on?

Elise. Üks härra on sääl!

Adolf. Mis ta nimi on? Mis ta tahab?

Elise. Ta ütleb härra professor Dirnbacher
saawat teda -

Adolf. Aha! (tõuseb püsti)

Elise. Tema nimi on kujurauja Lohr!

Lukas. Lohr? (tal tuleb meelde, et ta te-
maga ju kõnelda tahtis)

Adolf. Tulgu aga sisse!

Elise (ära pahem. poole)

Lukas. Mii on siis kōsi?

Adolf. Mis siis?

Lukas. Kujurauja Lohr on auehinna
saanud - ?

Adolf. Ja, ja! Kust Sina seda tead?

Kas Sa tunned teda?

Lukas (nimutab pāaga)

Lohr (tuleb pah. poolt keskest)

Wiesbeistkinnnes etteaste.

Adolf Lohr Lukas Sius Frauk.

Lohr Härra kaubaõuuniku Müller?

Adolf Ja muidugi, see ma olen!

Lukas (Lohrile) Rõõmustan et esime-
ne olen, kes Teile õnne võib soovida!

Lohr (piigutab ta nätt) Ah, Lukas -

Adolf, võtke istet, härra von Lohr!

Lukas Kas tahub selle püha tõimetuse päält-
vaatajaks olla?

Adolf. Ole hää!

Lukas. Ma ei olnud nimelt veel valgi auhinna-
na-jagamise juures!

Adolf (võhatab) Härra von Lohr - ma
rõõmustan väga, et Teile Adolf-Mülleri
auhinna kahetuhande florini suuruses
Teie ilihääd hõõ esit kätte võin anda. Pa-
lun saabandust! (Astub trepi juurde ja hüüab

alla) Frauk! Frauk! Diplom ja ümbrük

Lukas (tasa Lohrile) Mul on Teiega midagi
tähtsat rääkiela!

Lohr. Minuga?

Lukas (niidutab)

Adolf (aotab keerdtrepi juures)

Frauk (tuleb üles, annab nõutud asjad ära ja lähel jälle tagasi alla)

Adolf (astub Lohri juurde). Sellega annan ma Teile diplomi ja selle väikse summa raha sooviga, et ta vähe kaasa aitaks Teile, härra von Lohr, Teile eluteel abiks olla ja mõnest raskusest ja rimbatusest ja - ja - eeh - ja nõnda edasi - eeh - välja - eeh - üle - eeh üle aidata. See on minu õiglane soov!

Palun võtke - ta on ära teenitud! (Annab talle diplomi fetherali sees ja ümbrise ja piigistab tal südamele kätt)

Lohr (lugematult, hääl murdub tal algeses rõõmu pärast.) Härra kaubamees - min - mina - ma tänan - tänan Teid südamest nende hääde sõnade eest ja selle suure au ja lugupidamise eest! Ma tänan Teid kõigest südamest!

Uskuge minu otsesest lubadusest, ma tahan käsitselt hoolt kanda, et edasi jõuan oma kurnotis - ja kui see mul korda lähel, siis võlgnen ma vist teile

pääasjalikult sellele araarvamata väartu-
 sega abirahale, mille osaliseks ma selle auu-
 konna läbi nii aineliselt kui kõlbliselt saan.
Adolf. Ah, tühya koh - professor Dirubach
 ütles mulle juba, et Teie nõnda ütelda, "mida
 gi" olete!

Lohr. Veel kord - südamlisem tänu!

Adolf (häategyja näoga) Oh juba häa!

Küüd võib Teie küll üks sigar pakkuda? He!

Lohr. Pean väga tänama!

Adolf. Teie ei ole mitte suitsutaja?

Lohr. O, süsgi. Aga ma olen veel sel sil-
 mapilgul nii kugutatud - rõõm - au -
 cnaeral, peaaegu pisarad silmas) See määr-
 tu hulku raha - ma olen õnnelik!

Fritz Müller (tuleb pahem. poolt kesvelt)

Kuues teis kümnes etteaste

Endised. Fritz

Fritz, Tere, isa! (Wormilikult teiste poole)

Tere! (Lahmatab Lohri nähes)

Lohr (niisama)

Adolf. Just sigel ajal Fritzukene -

ma pean Sind tutvustama - na, wa Lukas,
seda Sa ju tunneel -

Lukas (ulatab Fritzele käe)

Fritz (võtab selle mehniliselt)

Adolf Aga seda härrat siin pead Sa tund-
ma eppina, seda anderikast noort
kunstnikku, kes meie aumhinna või-
tis! Härra - palun, kuichas? - ja, sii -
härria von Lohr - minu poeg Fritz
Schüller!

Fritz (kumardab jehidelt) Väga rõõmustan!

(Adolfi poole) Pardon, isa - mul on
tähtsaid toimetusi - (kumardab võikide
poole ja lähleb ära pahemalle poole kesk.)

Adolf (väga imestamult, terretunud seis-
ma jäädles) Ja - mis siis on?

Lohr (kohmetult, kuid nähtava kindlusega)

Härra kaubandusmisk -

Adolf. Palun väga, härra von Lohr,
Teie ei pea mitte pahaseks saama - tal
on toimetusi, ei, tõesti, tal on toimetusi
(ohkama iseendale) ja, mis tal siis vieti on?

Lohr Minna - ehv - mina pean kõlblise

146.
aunhinna võiduga leppima - (pane ümb-
riku nähtava sisemise võitlusega laua peäle)

Ma panen raha tänades tagasi!

Adolf. Aga - mis see siis tähendab - ?
(vaatab talle täis imestust otsa)

Lukas (kellal arusaamine tärkab, oma
ette) Ohv!

Lohr. Andke andeks - ja võtke veel kord
minu südamlikum tänu! (kumardab ja
laseb ruttu ära pahem. keskm. ukse kaudu)

Seitsmeteistkümnnes etteaste

Adolf Lukas Siis Elise

Adolf (imestusest kange; pinnu vahepeeg) Ka
ta hulluks on läinud?

Lukas (oma ette) Hallo - selle nimi on ju
Fritz - ja Lohr - nüüd ma mõistan -

Adolf (pahaselt) Kida Sa mõistad?

Lukas. Nüüd on mul täiesti selge, mis po-
rast Siin poeg Fritz nii upsakas Lohri
vastu oli, mis pärast Lohr äkki raha siin
paina jättis - see väene pagan! -

Adolf (närviliselt) Ja, mis pärast siis, mis

pärast siis!

Lukas (oma ette.) Oota vanamees nüüd
ole Sa mul pihus! (Käib edasi tagasi
oma mõtteid mölgutades)

Adolf. Kas Sa ei tahaks pisut vähem
jalutada ja pisut rohkem rääkida -

Lukas. Ah see! - Noh kuule siis! Ma
teadsin nimelt et nendel tüli on olnud -

Adolf. Nad on üksteisega tutvad - ? Ja
tüli on neil üksteisega olnud? Miksi
Fritsul - ?

Lukas Lohviga!

Adolf. Aha, selle pärast (lööb laua pääl
oleva ümbriku pääle)

Lukas (näitab ümbriku pääle) Selle-
pärast. Saad aru? - Nüüd kuule mind
aga rahulikult, üsna rahulikult! Loh ei
teadnud nähtavasti mitte, et Fritz, Sinu
poeg on, kas mõistad? Nüüd alles sai
ta seda Sinu läbi teada ja kui aumees
jättis ta raha sinna paika, see tähendab
raha, selle mehe käest, kelle pojaga ta
hommene -

148.
Adolf. Mis homme!

Lukas. Ma palun Sind, jää rahulikuks,
muidu rikud Sa kõik ära!

Adolf. Kuidas? Kõnele ometi!

Lukas. Kelle poe jaga ta homme - (tasa
ja tungivalt) kahewõitlusele lähel!

Adolf (üleskarates) Aa!

Lukas (pilku ukse peäle pahem. p. heites)
Põh!

Adolf. Kahewõitlus - ?

Lukas. Põh!

Adolf. Minu Fützuga - Lohr?

Lukas (teib pahase liigutuse) Põh! Ma
palun Sind -

Adolf. Tead Sa seda kindlasti?

Lukas. Põis kindlasti!

Adolf. Ja nüüd alles ütled Sa - ?

Lukas. Ma oleksin sulle seda igal juhtu-
misel ütelnud! -

Adolf. Aga ma ei wõi ometi lubada, et
minu poeg maha lastaks wõi surmuis
põdetaks -

Lukas (rahustades) Ei, ei - see on väga õige!

Adolf. Põalegi veel sellest mehest, kellele
ma kavatsevat kuldmat kingin!

Lukas. Ta ei võtnud ju seda raha!

Adolf. Ta oleks aga võtta võinud! Kahe-
wõitlust ei tohi tulla - (lööb laua peäle)

Lukas. Muidugi mitte!

Adolf (teises toonis, kindlalt) Ma räägin
kohe Fützuga! (Tahab ära minna)

Lukas (peatab teda) Pea! Kui Sa oii osa-
vasti peäle hakkad, rikud Sa mõnärä!

Sinu Fütz on omeli aumees eks ole? —
ja oii teda sunnitaks, siis ei anna te-
ma järele!

Adolf. Oiga Jeesus Kristus — ma pean
temaga omeli —

Lukas. Mitte sõna! Kuule mind!

Adolf. Ja, kuidas siis?

Lukas. Fütz jäta sinu hooleks!

Adolf. Sinu — ?

Lukas. Tema jaoks on mul tugevaid põhju-
seid! Ja Sina — Sina lähed Lohri
junde!

Adolf. Lohri junde?

150.
Lukas. Tema on kardetavain! Ja temaga
peab kõige päält -

Adolf. Sul on õigus, ma lähen tema juurde.

Lukas. See peab aga müüd kogu siindima.

Adolf. Jalamaid! (astub kirjutuslava juurde
rõhub elektrivõlbi pääle)

(Kuuluse helis tarmust)

Lukas. Siin ütled temale: "Kaavamine
põhjeneb eksituse pääl, ütled temale mit-
te Fritz ei näekinud Sulle seda, nagu tema
vahest arvab, vaid mina; ütled temale
Fritz on Siin ainus poeg, Siin ainu kere
laps - tal peab ometi arimlikku tundmust
olema - ja kui midagi enam ei aita, siis
mõneled Sa politseist!

Adolf (üra närviliselt edasi tagasi samm-
müdes) Politsei! See on väga häa! Seda
ma koisin ütlen! Kus see Lohr elab?

Lukas. Koeratürmi veel. 105, II. korral, nr 18.

Ma kirjutan Sulle üles!

Adolf. Ole nii lahke, tee seda!

Elise (keskell pahemalt poolt sisse)

Adolf (temale). Liisi! - Kübar! Kasikas!

Elise (ära, pahemal poolde keskele)

Lukas (kirjutab lüüa juures kirjutab ja ümber-
seb adressi oma ette)

Adolf (joosseb ukse juurde keskel pahemal
pool ja müüb kannatamatalt välja)

Liisi! Voorimees! Puttu! Kus on adress?

Elise (teeb kübara ja kasuka, aitab Adolphi
ja siis ära)

Lukas (annab adressi) Siin! Toimeta
oma asi hästi - Ma tulen sulle varsti jä-
relle!

Adolf See on sinu t väga ilus, armas söber,
ma olen sulle väga tänulik - ja - ja - ja
Fritzuga?

Lukas Kõnele minna! Nüüd mine!

Adolf (trepsi pääl) Elida veel! Kahe-
väitlus! (Kõitab Fritz ukse poole meenat)
See Fritz - misugune täijõmp siin! (Lä-
heb ära keerdtrepsi kaudu)

Lukas (astub ukse juurde pahemal pool,
teeb Adolfile järele liigutuse omis umbes
"nüüd ole! Sa omil käes" tähendab, kopu-
tab ja astub sisse)

(Esirive)

Kolmasvaatus

Tuba nii kui esimeses vaatuses. Pöögilaava pääl kirjutus nõuud, koeliraamatud ja heftid läbisegi. Hiline päaletõuna sellest päevast; kollane valgus läbi akna, siis aegamööda lähed tuba pimedamaks ja pimedamaks)

Esimese etteaste

Doktor Küller pr. Küller Emma Küller.

Emma (põlvil diivanil, rinnuli laava pääl, mille lina pooleldi tagasi on lihvitud)

Doktor (seisab tema kõrval)

pr. Küller (käib sisse ja sinna, majastatituses tegev)

Emma (pahaselt) Tgaw kraam!

Doktor. Mis Sul niga on, mu laps?

Emma. Ah, sa saavakulne koolitöö -

Doktor. Mille üle see siis on?

153.

Emma. Kiyatoo Kolumbuse üle - tead, pa =
pa, see Amerika ülesleidja!

Doktor (naeratades) Ja, ja -

Emma. Adele ütles mulle ikka, ma pi-
dada hää lõpu tegama. Kas see lõpp on
hää?

Doktor. Mis Sa siis oled kirjutanud?

Emma. Siin on! (ulatab talle hufti; kuna
tema loeb, toetab Emma mõlema käi =
narmuud laua peäle ja pää mõlema
kää peäle)

Doktor. Waatame siis! (Loeb) Kolumbus lei-
dis niimaks peäle nadalatekaupa imber-
otsimise toreda riigi, mida Amerikaks
hüütakse. Kolumbus oli üleilmse üks suur-
rematest Amerika ülesleidjatest" (Naer-
des) Aga Emmakene!

pr. Schiller (tuleb paremalt, poolt tagast sisse,
astub klaasid, käes hoides, pulveri juurde,
mille peäle ta klaasid seab)

Emma. Kas see ei ole ilus kiellalt?

Doktor. Ei, mu laps!

Emma (võtab hufti tagasi) Siis peale

mind Finni aitama!

pr. Müller (pöörab ennast ümber) Finni!
Kuhu ta onni jääb? Ta ei tule tänna küll
nisi sugugi enam koju! Ja Adele?! See
on imeleis! (Halidalt Emmale) Ja Bina
põlvitad juba jälle? Kui tahti pean ma
Lulle - istu ilusti!

Emma (jennakalt) Kui mulle aga lauld
liig kõrge on!

pr. Müller Siis võta endale teol, Bina val-
lotu! (Doktori poole) On need küll lapsed!
Ah jumal, ma ütlen küll! Lõõmud ei ole
nad ka veel mitte!

Doktor. Haeskesed! Ja lõuna oli tänna
just nii häa.

pr. Müller Na, raha maosis ta ka küllalt!
See kadunud kümmeline vaevab mu sü-
dant! (Emmale) Lina ole ka saäl juures
süüdi! (Tahab Emmale kõva kiulu anda.)

Emma (kaitseb ennast kätega ja libiseb
eest ära)

pr. Müller Lina!

Emma. Ikka pean mina süüdi olema!

Doktor. Jäta ta ometi!

pr. Müller. Muudugi - näitse teda veel -
seda isemeelselt! Kõrvi peab tema kand-
ma! (Emmale) Et Sa Adelele sellest mi-
dagi rälja ei loobise! Kuhu ta ainult
jääb? Ma pean veel mõni pilkas pliidi
alla panema, muidu läheb söök külmas,
mida ma neile mõlemile soeja panin!
Ah, mis inimene küll ärakannatama
peab! (Läheb ära paremale poole taha)

Doktor. No, kas oled juba valmis oma üles-
andega?

Emma. Ja - see tähendab, mitte veel
täiesti; ma pean veel kogu Androklyseot
lõwiga oppima, sest et ma seda homme
pääst julus tamma pean!

Doktor (istub). Siis õpi, mu laps, õpi!

Emma (võtab raamatu, põlvitab, tee-
tab püü mõlema kae pääle lava pääl
ja podisel arusaamatalt oma ette)

pr. Müller (tuleb väikse vaheajajärel tagant
paremalt poolt tagasi) Kas ikka veel
keegi pole tulnud?

156.

Doctor Sa oleksid neid ju kuulnud helista-
ma!

pr. Küller Ja Finni - aga Ahtelil on ome-
ti mõki!

Doctor Selle andistamulle, kui me lu-
kasega tulime ja talle trepi pääl vastu
juhtusime! Siin ta on? (Tambal mõt-
me taskust ja annab selle temale)

pr. Küller (astub tema juurde, mõtab mõtine
lähel keskest läbi etletuppa, jätab ukse
lahti ja riputab mõtine naela otses jalki
lähem aga põe poolest kartlikus! Need va-
sed lapsed -

Emma (välja hüüdes) Ja muudugi, müü-
ütleid Sa: „need väsed lapsed“, nendele
seurtele tüdrukutele! Kui mina aga kard-
juhtuksin kauemaks välja jääma, noh, si-
oleks tuli takus!

pr. Küller (hüüab sisse) Hvit, Bina ni-
matark, ära põlvita mitte, ja õpi! (Pa-
meb keskin. ukse kinni ja jääb etletuppa)

Emma Ah uskan seda labast lugu juba
Doctor Mii uitte! Na, lase kuulda! Na

Emma (tõuseb süsti, nõtab raamatu ja astub doctori juurde, leiadavas koolitoonis)

Audroklus oli üks Põõma sulane -
Doctor. Oii!

Emma See on emeti ükskõik!

Doctor (naeratades) Ei, mu laps! Sa tead emeti mis ori on?

Emma. Ja, teenija kellele palnua ei maksta!

Doctor. Sulane, kes peremehe pärast on ma-
 qu mõni asi, kas noistad? Na edasi!

Emma Na edasi! (Leierdades) Audrok-
 lus oli kord hiiglasuures metsas. Seal
 kuulis ta hirmsat mõirgamist. See peab
 kuri lõvi olema, ütles ta enese sisse.

Doctor Ütles ta enesele!

Emma. Kine ikka, papa, ära tee mind
 segaseks! No - see peab kuri lõvi olema,
 ütles ta enese sisse -

Doctor (teib liigutuse).

Emma (parandub) Enesele, ja kartis hirm-
 sasti. Seal nägi ta aga, et lõvi walu
 pärast nii kolelasti mõirgas, sest et
 lõwile peerg jala sisse oli löinud

Doktor Lõvi oli puukillu endale käpa
sisse astunud -

Emma Aga seda hüitakse ometi pee-
raks! - Ja Androkluusel oli kahju loo-
made kuningast ja tõmbas kuningal
peemälja. Pääl sai lõvi tämlikuks
ja tema koeraks

Doktor (naerdes) Ei, mu laps!

Emma (tubaselt, jõesedes) Aga mända
seisab ometi raamatus! (ulatab talle ra-
matu.)

Doktor. Ei, Emma!

Emma (ulatab talle käe) Weame kihla,
papa?

Doktor (kes raamatu võtnud) Siin seisab
(loeb) lõvi oli tämlik ja jooksis seitsaa-
dik temale järele nagu koer.

Emma (jõesedes) Aga seda on ju üblesin!

Doktor (annab talle raamatu) Edasi!

pr. Müller (tuleb läbi keskm. uuse edisest
tagasi) See ootamine teeb närveliseks!

Emma (läheb par. poole, siis taha poole
ja ümises oma ette, kui tahaks end katsuda)

Doktor. Ja oled liig kannatamata!

pr. Müller. Ja lõhveinõita ka oma silma! See pidi ju täna karkstuhad kuldnat -

Doktor (tõuseb püsti) Kuu ta ometiselle auhinna saaks!

Emma (paneb raamatu laua peale ja kuulab tähelepannes päält, küüsi närides ja vahetevahel kannuniga juukseid silutades)

pr. Müller. Ja meile selles siis poole võlgu annaks!

Doktor. Aga Marie!

pr. Müller. Ma ütlen ju ainult nii! Ah, ühe tuhandakesega oleksime me päästetud! (Emma poole) Sina õpi! (Lähel ära parem. poole taha)

Emma (kes ruttu raamatu oma ette tõmbab) Ma õpin ju!

Doktor (Emmale) No südamekane, jutusta edasi!

Emma (seadab oma kleiti) Ma jutustasin juba iseenesele edasi!

Doctor Kuu kaugele?

Emma. Sinna maani, kus Audroklus
arenas seisab (toonitas sõna arena wa-
lasti: Arena)

Doctor Kus ta seisab?

Emma Arenas!

Doctor (parandab) Arenas!

Emma. Ma siis, Audroklus seisab mõttes
arenas (toonitab kõvasti) Bää! lasti suur
lövi tema pääle kahti. Löwi aga jäi
Audrokluse ette seisuma, ja ei teinud talle
mitte kuu midagi. Et keisrile sarnast
asja tehes omas elus ei ole midagi tekkinud, siis
ahtus ta oma tsoonilt maha ja küsis
Audrokluse - ei, lövi väest, mis pärast
ta siis Audroklust mitte ära süüa ei taha.

Doctor (naerdes) Mikida küsis ta lövilt?

Sul on küll mõtteid!

Emma (haarab raamatut järel) Ja, nii seisab
raamatus!

(helistatakse)

pr. Müller (tuleb parem, poolt tagast)

Wimaks oneti! See on loodetavasti üks

mõlemist! (Lähel keskelt läbi ettetuppa,
mille uks lahti jääle)

Adelle ja Finni (mõlemad estoas oma
üleriided ära)

Teine etteaste.

Endised. Adelle. Finni

pr. Müller Na, saäl Te ju mõlemad velle-
 te! Ma mõllesin juba, et Te enam ei tulegi.

Finni (sissepoole kõneldes) Ah, anna
 andeks onamuna, ma sain Adellega kok-
 ku, just kui ma koju tahtsin tulla.

Emma (tasahilju doktorile) Tead, papa,
 need on ainult ettekäänded. (Sosistades)

Seda on mad inostiseiga nii maha
 teinud! (Ta istub sohva leeni otsa ja kõl-
 gatab jalgadega)

Adelle Finni (tuppas tudes) Tere
 õhtust, papa!

Finni Tere jumaline!

pr. Müller Na, ja kus Te siis üünel olite,
 mõlemad?

Finni Ah soo! Adellel oli mitu väike!

pr. Müller Väike?

162.
Adelle (kes nähe rõhutatud on, istub laua
juurde paremal pool.) Sa tead ju mamma,
majavalitseja juurde -

Doktor (ohates) Ah jumal!

pr. Müller (tagasihoidlikult) Tä oli küll
jäme - ?

Finni. Just selle vastu, mamma! Vä-
ga lahke!

pr. Müller (uskmatalt) See?

Finni. Na, miks ei peaks ta mitte lahke
olema, kui talle võlg ära maksitakse!

Doktor. Võlg ära maksitakse!??

pr. Müller (ehmatusest kange) Te maksite
nõla ära?

Finni. Aga muidugi!

pr. Müller. Võlg maks et - ah, ärge oma oma
umeti narriks pedage!

Adelle. Finni kõneleb õigust! Siin on tõen-
dus! (Võtab ühe paberi välja)

Doktor (võtab paberi) Tee poolt! (Lähub
tahapoole proua Mülleri juurde)

pr. Müller (võtab paberi, vaatab seda ja siis
lahtise süuga lütarde poole) Ja - kuudas

sis - muut - ma pean istuma - (peaagegi nutu-
selt) Ah, siis kõnelege ometi !!

Finni Adele on sumelt raha saanud
fr. Sküller (Adele poole) Siina?

Finni. Selle - selle - ma, selle inimese, selle raa-
matukaupleja käest, kes seda daani keelset ro-
mani -

Doctor Töesti?

Adele Ja - eeh - ma lasksin endale pal-
kastele anda.

Doctor Kui palju andis ta sulle - ?

Finni. O, tal on veel rohkem raha!

Doctor. Veel rohkem?

Adele. Ja, ma sain viissada kuldnaht!

fr. Sküller (käsa kokku lüües) Viissada!

Doctor Ma, kas näed, llarie, on ometi
veel tublisid ja aitajaid inimesi ilmas!

fr. Sküller Ja, aga kirjastaja raamatu-
kaupmees oli meidki ometi ikka niisugune
kõne kidsipung, niisugune koi? Ja?

viissada kuldnaht tasu ette? (Ta astub
Adele juurde) Ja saad ju haervalt sada
kuldnaht potka?

Adelle. See on nimelt mitme töö eest!

Doktor. Tubli mees see raamatukaupleja!

pr. Müller (lühidalt ja otsustavalt) Laps, seda ei või minna uskuda!

Adelle. Aga mamma —

Doktor. Miks ei või Sa seda mitte uskuda?

Fanni. Kui tal on niisugune raha käes on!?

(Adelle poole) Naita on niisugune!

Mamma (hüppab sohva pealt üles ja astub uudishimulikult lähemale)

pr. Müller. See on mulle arusaamata!

Raamatukaupleja käest said Sa?

Adelle (täpselt ja haavatult) Ma ei tea, mamma, mis Sa mõtled!

pr. Müller (taevani rõõmus) Nii siis tõesti?

(kergemalt hingates) Ah, on see kergitus!

Miind võime me tubliasti võlgasid vähendada ja te võite omale uued riided muretseda

ja enesele ostata ma paari kindaid — aga

usna mustad, sest nad peavad kauemini

vastu ja papa — (südamlikult) ja, temale,

laseme uue krale talvepalitu peale joanna!

Doktor Praegune ei tunni ta oma nime

kui sameti krae küll enam töeks!

Emma. Ja mina ei saa midagi?

pr. Müller. Ära teeninud ei ole ka küll mi-
dagi, aga ma tahan iseäranis häa olla!

Emma (suudleb teda) Kammakse, osta
mulle üks tore kübar suure sullega, et teistel
tüdrukutel minu klassis õige kopsule
maksu läheb kadeduse pärast!

Adelle. Kas härra Lohr kodus on? (Lotule
mõtetes kirjutus lüüa juurde)

pr. Müller Ei. Tema on ka juba igavene aeg
kodust ära! Ja kas te olete ka söönud?

Finni. Mitte raasugi! Mul on kole nälg!

Adelle (paistab mehaaniliselt väikest Em-
mat)

pr. Müller. Väljas trumbis seisab süök —

Adelle, kas Sina siis ei taha süüa?

Adelle (kui üles ärates) Ei! Alla ei ole nälja-
ne!

Emma (toetab ennast tema sülele) Kas
kingid mulle omra jao? (paludes) kuule!

Adelle. Ja, kallid! (Suudleb teda)

Emma. Tule, Finni! Sööma! (tahab

teda enesega tommata) ^{166.}

Doktor (murelikult Adele poole) Kas Sa hai-
ge oled?

Lohr (tuleb, palitub seljas, kübar käes kesalt)

Kolmas etteaste
Endised Lohr.

Lohr (keswaeuaga oma äritust warijal)
Tere õhtust!

Adele (püsti karates) Ah, härra Lohr,
Teie - (peatab, saab enesest mõitu)

Finni (ehmatas, tass) Aah!

Lohr (wäga entuliselt, ulatab Adelele näe)
Tere õhtust, preili Adele!

pr. Müller Kus te olete terve päewa?

Lohr. Mul oli paar tahtsat wäikku!

Doktor. Na, kas wõib õnne soovida?

Lohr (nagu mõttega kaugel wõibides) Õnne
soowida?

Doktor. Kas kõik on korras - aumhinna
asjas?

Lohr. Aumhinna asjas? (Tuletab meelde)

Ah ja, Teie arwate - ? See on korras!

pr. Müller Andre Anders, aga Te teete
nõu, kui oleksite ilma jäänud -

Lohr. Osiisgi!

Doktor (rõõmuga) Te saite ta!

Lohr (summitult lustiliselt) Ja muudugi!

Siin see tore diplom! (näitab seda)

Adelle (rõõtab diplomi)

Doktor (soovin õnne! Soovin õnne!

Rõõm Soovin õnne! (vaatavad diplomi)

Emma. Mina soovin ka Sinule õnne!

Aga mis Sa mulle müüd ostad? Mina pead
mulle ka midagi ostma!

Lohr. Ja laps! - Ma tänan Teid õnnesoovi-
de eest! - aga - raha -

pr. Müller. Seda ei saanud Teile muudugi
raha kätte?

Lohr. Ja - nii see on -

Doktor. Treenesest mõista! Aga see tu-
leb, see tuleb! Pääsi on et Teile müüd
uhke teadusega enesest midagi pidada
võite!

Lohr. Teie olete liig armuline, härra doktor!

Adelle. Miks Teie päalisiideid ära ei võta?

Lohr. Skina - mul on ainult - kas Her-
mann kodus on? (Pöörab ette paar poole
minema)

pr. Müller. Ei!

Lohr. Ah sige - ma olen nii segane -
tema on ju raamatukogus - (heidab pilgu
seinakella poole) Kas ma teda ehk veel
jällenägemiseni! (Tahab ära minna keselt)
pr. Müller Oodake teda ometi siin!

Doctor. Ta tuleb ju enne õhtusignali inka
kord veel koju -

Lohr. Ja müdugi - aga asi on tungiv!

Doctor Mis Teil siis on? Kas aumünd
Teil täiesti segasaks on - ?

Lohr (sunni ümmast näevile) Ah, aum-
hünd - ei, ei! Te wabandate, aga ma
pean teest - (tahab ära minna)

Adelle (uttu temale järele, tasa paludes)

Johannes, jääge siia.

Lohr (vaatab talle otsa)

Adelle (kordab). Jääge siia!

pr. Müller. Ja! Täna teeme häa õhtusöögi!
Teil, aumhinnaga krownitud kunstnik,

169
olete meie auruõõras!

Doktor He tahame tava rõõmsad olla!

Lohr O, Teie olete nii lahked - kuid ma
pean -

Finni (tahab temalt kübarat kaeot kisku-
da) Siia jäate! Siia jäate! Oita tõm-
mata, Emma!

Emma (hüppab juurde) Siia jäate! Siia
jäate!

Lohr (Finnile paljuütlevalt otsa vaadates)
tõsiselt) preili Finni, ma palun Teid!

Finni (lasel ehmatamult kübara lahti ja
närb huuli)

Lohr (lahkelt) Jätlenägemiseni siis,
ma tulen õige pea jälle koju - Jumalaga!
(lähel ara keskelt)

Meljas etteaste

Doktor Müller pr. Müller Finni

Emma Adelle

Doktor ja - sääal ei ole midagi parata -
Jumalaga, armas sõber! Jumalaga! Kuu
ta peab -

Adelle (hirmunult, tasa ja ruttu Finnile)

Ja läheb ainult rahemõtluse pärast!

Finni (Misama) Ja, ja, kindlasti! Aga
 eks ole, mina ei ole saäl juures süüdi!

pr. Küller (kergelt) Mis teil saäl teineteise-
 ga?

Adelle Heil - ?

Finni Ei midagi, mamma!

pr. Küller Kas Sa ei taha emale ahjust
 süüa tuua?

Finni Ohina? Täna! Mul on isu ka-
 dunud!

Emma Kas kingid mulle oma jao? (paludes)
 Kingi, kuule!

pr. Küller Sa ei jõua omelt kõike ära süüa!

Emma Oja! Mina jõuan!

Adelle Ku tule, väikene söödi!

Emma Tead? Oma ülesanded olen kõik
 juba ära teinud! (Läheb ära Adellega, pare-
 male poole taha)

pr. Küller Ja Dina, Finni, kui Sa ka mida-
 gi süüa ei taha, võid Sa vähemalt söögi-
 nõuid puhtaks peseda!

Finni Ja, mamma! (Läheb ära taha parem. poole)

Viies etteaste.

Doktor Küller ja proua Küller.

Doktor (divanil istudes) Ma, mis da ütled, Maarie?
Pr. Küller (astub laua juurde, istub tooli peäle,
korraldab laua peäl olevaid asju ja seadab laud-
lina jälle täiesti laua peäle) Ma ei jaksanix-
ka neel mitte aru saada -

Doktor Ja, kui häda kõige suurem -!
Ma mõistlesin juba enesega, kas ma vii-
maks ometi ei peaks oma nenna juurde
minema ja teda paluma, et ta mind -
minu hädas - aitaks ja mulle kuulutu-
tud koha annaks! Ma ei või uskuda,
kui valus, kui mõrusalus meel selle alanda-
va mõtte juures oli! (Hinge tõmmates)
Jumal tänatud, ma olen temast lahti ja
veba, vaba, ma olen sellest piinast pääste-
tud, samast mulle nii hirnsat sammu
astuda! Jumal tänatud!

Pr. Küller Ja, aga mõtle ometi: kui
paljukses raha jääb neel üle, kui korteri-
maks maksitud ja võlad tasutud - ?

Doktor. Küll juba läheb, küll läheb?!

pr. Müller (peaaegu kaastundlikult aga südamlisult talle kätt jäes kaela ulata-
des) Sa armas optimist, sina! Ma, ma ei taha tana Sul südant raskeks teha!

Doktor (südamlisult) Sa ei tee teda mul ju sügugi raskeks, ei oleks mul sind - ma ei jõuaks neist kirjadesest aastatest nii jagu saada! (Surub ta kätt)

pr. Müller (vajatud humoriga) Tead - seda usun ma peaaegu isegi! Aga mis sa ütled, kui isäralik Lohr oli?

Doktor Sa armas taevast, kujuta enesele emeti ette - see aritus - kui misugune aue hind - ja karastuhad kuldmat! Kas see väikene asi on, selle vaesele inimesele?

pr. Müller (huvitatult) Mis tähtsat tal aga Hermanniga oli - ?

Doktor Jumal, las noored inimesed emeti -
(helistatakse)

Doktor Kas ei helistata?

pr. Müller See on vist Hermann! (Lähel ära keskm. ukse kaudu, toaüks jääb lahti; naha on kuulas ta korteriuukse avas)

Juba endiste etteastete aeg oli ämarix;
 nüüd peaaegu täiesti pime; tuba ja es-
 tuba pime; trepi pääl olev gaasilamp,
 mida näha on, on põlema pandud, nii et
 ainult trepp valgustatud on.)

Kaubanõuenerik Adolf Hüller (kasuk-
 seljas, ilmub korteri lävele)

Uues etteaste

Adolf Doktor. pr. Hüller

Adolf Tere õhtuot! Kas siin elab muju-
 raiija Lohr?

pr. Hüller. Ja muidugi! (Wäljas on valge)

Doktor (tõuseb üles, vaatab wälja)

Adolf Ma tahaksin hämmellega te-
 maga korra saada!

pr. Hüller Kahetsen wäga, ta ei ole
 praegusel silmapilgul kodus!

Adolf Ah, see on mulle wäga paha!

pr. Hüller. Ta tuleb aga warsti!

Adolf Siis tahan ma tema pääle
 oodata, kui lubatud on?

pr. Hüller. O palun, olge nii lahke!

Astuge sisse! (Ta paneb korteriusse lukku)

(On täitsa pime)

Adolf (astub tuppa) Teie lubaga! Millal
on au!

Doktor. Tere õhtust! Kuule Marie, too
ometi lampo sisse!

pr. Müller (kes sisse astus ja taanuse kinn-
ni pani) Aga muidugi! (Adolfi poole)
Wabandage!

Adolf. Minu pärast ei ole just tarmis -

pr. Müller. O palun, palun! Kas Te ei
tahaks iset mõtta? (Lähel ära taha
parem. poole)

Teitsmesetteaste

Adolf. Doktor.

Doktor. Wahest wabastate ennast üli-
riietest?

Adolf (on iset mõtnud) O tänan väga!
(Wahedeg)

Doktor. Johannes pei jää milgil juhtumisel
rauks wälja.

Adolf. Johannes?

Doktor. Nimelt Lohr - härra Lohr!

Adolf Ah soo! Tõnt teab - ma ei näe
Teid hästi pimedas - aga Teie kõnemis tu-
leb mulle nii iseäraline tuttav ette -

Doktor. Tõepoolest, keegi mina - see on
peaegu imelik -

Adolf. Kas Teie härra Lohri isa olete?

Doktor. O, ei! Meie ei ole sugugi sugula-
sed. Ta elab ainult meie juures -

Adolf. Aha, kui üüriline - mõistan
juba, kui kaasüüriline!

Doktor. Na - mitte just nii - me peame
seda tublit noort kunstnikku peaegu
oma perekonnaliikmeks! - Kas tohiks
küsida, kellega mul õieti au on?

Adolf. Palun! Minu nimi on Müller?

Doktor (jahmatas tumedas ainsuses) Müller?

Adolf (naeldes) Na, Te olete seda haurdast
nime küll juba kuulnud. Minu olen nimelt
tuttav wabrikant, kaubandusmeh ja
linnaameh liige Adolf Müller -

Doktor (peaegu karjatas, aga siisgi tagasi-
tõrjus häälga.) Adolf!

Adolf (kargab püsti.) Issake - mis see oli?

176.

See hääl - see karjatus - kuidas? kuidas? Ma
pean Teid tundma, härra -

Doktor (kohelehes.) Ja muidugi - Bina -
Bina tunned mind -

Adolf (tagasitorjutus karjatusega) Jees - ?

Doktor (hingetult.) Ja! (Järgneb pikk vahe-
aeg)

fr. Müller (tuleb tagant parem poolt lambiga,
 mille ta lamab päale, peeneb)
(tuba lähed walgers)

Kahensas etteaste

fr. Müller Adolf. Doktor

fr. Müller. Jees! Müüd on walguot! (Adolfi
poole) Lohu tuleb warsti! Ah wabandage, mul
on wäl oma põll ees - meie ei ole nimelt
sugugi wõõraste wastuwõtmise jaoks ette wal-
mistatud! Palun jääge ometi w. tuma! (Ja
lähed põlle eest ära wõttes parem v. p. kaha)

Uheksas etteaste

Adolf (heidab karhiku pilgu doktori poole;
waheaja järel oimutab kaastundlikult pööga;

kähisewalt, kui lähemal peaaegu hää-
ärä) Hälliks oled läinud!

Doktor (seisab norus pääga, tõmbab käega
üle juurste ja hingab kord sügawalt; siis la-
seb jälle pea marga)

(Waheaeq)

Adolf (waatab uudesauna umbrust, siis
poorab pilgu meele Doktorile poole, waatab
talle tummalt, kaotundlikult otsi ja mi-
nutab alataha pääga)

Doktor (waheaja järele, hääleta ja kartlikult)

Sul ei olnud aimugi, kelle juurde Sa tulid!

Adolf (surutult) Ei! (whkem kurwalt) Sa
wõid ise arvata! (Waheaeq, siis jälle marga
enne) Hälliks oled läinud!

Doktor (teotab pilgu ja waatab talle otsi)
Bina mitte!

Adolf (tagasihoidlikult) Bina - käsi käib
halwasti?

Doktor (häbeneedes ja segaselt) Kes - eh - kes
Sul seda ütles?

Adolf Ah - olen nii kuulnud rääkima!

Doktor (tasase wargama näemuga) Ah - eh - see

ei ole tōsi - ei, ei - see ei ole tōsi! Kul - ah -
 mul ei ole kull ammugi enam kohta - ga -
 eh. sellegi pärast - ma elan eh - ma elan
 oma perekonnaga päris korraldatus oludes
Adolf (ilma isearalise rõhuta) Boo, soo! Na,
 see wõnustab mind!

Doktor (oma sõnu kindlustades) Ah, kuidagi!
 Tarmitad ometi oma mõistmist ja teadmist

Adolf (kuuwall) Boo! Na ja!
Doktor Minu käsi kaab, Jumal tänat -
 tud, õige hästi -

Adolf (tärkawa pahameelega) See wõnustab
 mind, see wõnustab mind! (Wahhaeg) (See
peaeg uhkustades) Minu käsi kaab ka
 hästi - õige hästi - wäga hästi -

Doktor (hoawatult ja mõneldult) See oled ju
 rikas wäga rikas ja lugupeetud mees!

Adolf (terawall) Wäga lugupeetud mees, ja
 muudugi, seda ma olen, Jumalale tänan
 Terve linna poolt lugupeetud! (naerdes)
 Ei! Mitte terve linna poolt - minu kõi -
 ge lähemad sugulased, minu härra wend
 wäga armatud!

Doktor (pehmelt ja peaaegu otsesohuselt) Ilul
ei ole veel võimalust olnud, Sinule oma —
oma tait lugupidamist kinnitada.

Adolf (akiliselt) Arvad muudugi, rahest ka
mitte põhjust — ?

Doktor (pehmelt) Armas Adolf, juhtumine
on aastate järel kokku saanud, arne nüüd
ometi —

Adolf (talle vaheli, ikka aegedamaks minnes)
Aha! Sa ei leia küll vist väeva väärigi olema,
minuga selle üle sõna kõnelda! Aha! Sa
vaatad minu peäle ikka veel üle öla?!

Doktor Adolf, ma palun sind —!

Adolf (toorelt sekka) Ah, mis! Mina olen
nüüd vihane ja kui ma vihane olen, siis —
siis olen ma ainult vihane! (Panek kü-

bara ja kepi kirjutuslava peäle) Kas mõistad
mind? Ma võimustan, et Dulle üks kord
ometi oma arvamist nii õiete võin ära
ütelda! Ma võimustan selle üle! Ilusasti
oled Sa ennast minu vastu üles pidanud!
Pfui, kurat! Uhke oled Sa oma hariduse
peäle, hirmus uhke — aga, kas on see haridus,

kui oma nooremad venda wälja ilma a-
 takse ja temast ei hoolita? On see haridus,
 kui wenna meelt oma eluiga maha sala-
 takse? On see haridus, kui - ah, ma ei ole
 midagi ära unustanud - kui ema lahtise
 haua ääres seistakse nagu Dina ja mina ja
 Dina sõnakeed ei leia: kuule wend, ma ei mõtel-
 nud Dinuga mitte nii pahasti! Dina ei
 leidnud seda, ei!!! Sul oli koguni häbi, et
 mina sääl Dinu kõrval seisin ja kartsid,
 et seda wast keegi tähele paneb: see lihtne
 lukusepa sell sääl kantudruues - see on
 selle toreda kasukaga doktor härra wend!
 Mine, häbene, ütlen ma sulle, häbene, häbene!
Doktor (naisena aritatud) Ole omidi rahulik!
Adolf (weel ägedamalt) Kõik pean rahulik
 olema? On mul seda tarwis? Mina olen mi-
 dagi, Jumal tänatud! Ja muidugi, mina
 olen midagi, kui ma ka mitte midagi õpo-
 pinud ei ole - mille juures aga Dina mitte wähe
 süüdi ei ole, ja mina olen süügi nii kaugele
 jõudnud! - Ja Dina? Mis Dina siis praegu
 oled? Härra doktor! Ja mis weel? Minule

ei tee Bina niqurid ette! Minule mitte! Bina
 käsi käib hästi? Hahaha! Halvasti käib
 ta Sul! Hirmus halvasti! Bina ei jöua oma
 perekonda toita, oma haardusest hoolimata, Sa
 oleksid rõõmus, kui ma Sulle oma juures tee =
 niotuo annaksin -

Doktor (mäisedes) Kes seda ütleb?

Adolf (segaselt ja pooleldi häbiõtatud) Kes,
 kes, kes seda ütleb? Mina - mina - mina
 tean seda lihtsalt! (Jälle ägedaks minnes)

Aga inka veel oled Sa liig uhke, liig iseen =
 nast täis oma „vaimlise wahu“ üle, et mi =
 ni juurde tulla ja vernalikku sõna üteli =
 da, veel inka põlgad Sa mind

Doktor (teib eitava liigutuse)

Adolf Ja, Sa põlgad mind, ja mina =
 mina olen tänapäev midagi ja mul on
 raha, ja Bina - hahaha - kes siis Bina
 oled? (Ta seisab laialt tema ees, aga mitte
 väga ligidal)

Doktor (astub pinnkamisi tema juurde, ra =
hulikult ja teisest üle olles) Uks haritud
inimene! Oleksid Bina seda - Sa ei

oleks misuga täna mitte niimoodi kõne-
lenud!

Adolf (jahmatas, pööras ennast ära)

Doktor (terestamis) Härra Lohr saab kohe
siin olema. Ela hästi! (Tahab ära minna ta-
ha parem poole)

Adolf (kohmetanud, hüüab talle krampli-
kult, haalitud järele) Pepi - Pepi -

Doktor (jäab seisma, vaatab ümber)

Adolf (kogeledes) Ja - mis sus - mis sus?

Pepi - see, mis ma siin ütlesin - vaata - nii
palju aastaid on see minu puurimud - vaata,
ma ei või sinna midagi parata - ma, vaata,
Pepi, Sul on ju päris õigus - ma olen
halb inimene - ma olen inimene ilma ha-
viduseta - aga - aga - ma ei või sinna mi-
dagi parata, ma hingeõnnistuse juu-
res! Ja kas tead, mis mind nii ägedaks
ajas? (Ära hülts) Dina kõrvus - (uttu paran-
dades) Ei, ei - seda ei tahtnud ma ütelda,
meid seda, et Dina nii iseäraliselt mulle
tõll vajata püüdsid - Vaata, kahe-
kümmne viie aasta tagant näeme teineteist

183

nii kogemata nembel- ja nüüd pearsime
meie - ? Waata, Pepi, ^{heida ennesest} ~~korikus~~ ja male-
häbitundmus ära - waat' mina ei saa
nii kergesti hääks teha, kui ma ülesohtune
olen olnud, nii kui ma seda praegu olin -
ma saan sellest aru ja mul on walus -
ma ütlesin ju wõhe ära: mina olen hari-
mata inimene! Mis wõid ka niisuguselt
nõuda? (klatab talle truusüdamiselt
käe) Pepi - Pepikene - kas oleme jäl-
le hääd!?!

Doctor (haarab mõlema käega ta käed
kinni, südamiselt) Adolf!

Adolf (liigubukud, tõmbab teda oma
ummae, kinnab ta, kasunat eest lahti
lühes, koputab) Siia tule - siia -
(suuallab teda; waatawad leineteisele silma;
wahaja järel pisarates tumestatud näali-
ga ja saaljuures ka humariga) Waat',
Pepi, Teil häitud inimestel on ka
oma mead ja mõrused - ja meesugune,
kui ta ka kaubanõuunika ja linnaamē-
ti liige on, kui ta wihastiks saab, siis

läheb ta paraku jämedaks - see on juke, nii
linnaameti liikumete - meie juures!

Doktor Sul on õigus, see oli valehäbi
ja kõrkus -

Adolf (käisutab teda jälle) Ära kõagi,
Pepi! Mine ind, mine, ole wait (seisa -
wad käsikäs)

pr. Schüller (tuleb tagant paremalt poolt)

Kümnes etteaste

pr. Schüller. Doktor Adolf

pr. Schüller. Ja, kas siis Lohr ikka veel mitte
(ta näeb käsikäs seis waid wendasid ja waatab meile
imestanult otsa)

Doktor. Mune, waata kord seda härrat, aga
teraselt!

pr. Schüller (aimates) Jeesus - ja - ma ei tea aga
õieti -

Doktor. Na, arwa korov!

Adolf. Ära talle mõistatusi üles anna, Pepi!
Mina olen wenna proua!

Doktor (räämuga) See on Adolf!

pr. Schüller (õige suuremas piinlikkuses, aga kas -

wana wõmuga) ja - mina - kõpsuolest -
Adolf (naerab) Ta ei jaksu sellest aru saa-
da, Sina wananamoor! (On talle kae andnud)
Doktor. Nüüd koogu ennast ja too kohe kopsu-
sed sua!

pr. Müller (liigutatud ja südamliku wõ-
muga naerdes, üttab uksejuurde paremal
pool taga) ja, ja! (Hüüab tuppa) Adele,
Finni, Emma!

Adolf (mõtlemata) Adelet ma tunnen
juba - pagana tubli tüdruk!

Doktor (inestusega) Sina tunned teda?
Kust?

Adolf Si - mina - see tähendab - ma -
Adele, Finni, Emma (tulevad tagant
paremalt poolt)

Üksteiskümmes etteaste.

Endised. Adele Emma Finni

pr. Müller. Siin on minu tütreid!

Doktor Minu poeg Hermann on kasar-
mus ta teenib!

pr. Müller. Adele, kõige wanem!

Adolf (kes waeewaga katsub silmas kirjaks wõoras

olla) Koige warem! Aha! Aga tont wõtku,
 mina ei saa kommetit mängida! (Astub
Adele juurde) Jumalime, südamekene! (Si-
litab tal käsa) Sa ei uskunud küll, et me
 üksteist niipea jälle näeme?

Adele (wäärimestanud ja pünlikus seisukor-
ras) Ei, tõesti, mina -

pr. Müller (ärki) Joseph! Ma tean rõõm!
 See raha -

Doktor Raha? Sa arwad, et Adele - (aru-
saades) Ah! Ja, ja! (Annab Adolfile käe
etteheitwalt, kuid süügi tänulikult) Adolf!

Adolf (tõrjub wastu) Mis raha - mina ei tea
 mingisuguseid rahast -

Doktor (etteheitwalt Adelele) Aga Sina -
 Sina oled -

Adele (tasa doktorile) See oli munnane
 tee, papa - ja on on nii häa!

Doktor (ligutatult, sirutab mõlemad käed
wälja ja astub tema poole) Adolf -

Adolf (ka ligutatult, kuid segaselt tagasi
tõrjides temast mööda) Nä, mis Teil siis on?

Mis teised wõsukesed siis on? (Astub Fanni

187

ja Emma juurde) Tohoo tont, seda plikat
tunnen ma ju ka -
pr. Müller Finnit?

Adolf (meelde tuletaades) Finni on ta nimi?
(naerdes) Ja, seda ma tunnen!

Doktor Sa tunned ju minu teinud perekonda!
Wahet Emmat ka?

Adolf Seda päkapsikuot? Ei ole au!
(Kumardab Emma ees)

Emma (wastab)

Adolf Wäga rõõmustaw tulwust teha, preili
Emma!

Emma (teib knirses turgalt) Palun, täitsa
minu pool!

Adolf (naerab)

Doktor (astub naerdes pr. Mülleri juurde)

Adolf O, Sa näikene wigur, Sina! (Sund-
leb teda)

pr. Müller (Finnile) Kust saadid siis
onu Sind tunneb?

Finni See on onu? Ma olin tema pool -

Doktor Sina ka?

Finni (naerdes) Mül ei olnud ainuigi, kus

ma olin.

Adolf (naerdes) Oh jäta järele! Aga kõi see on! Tä otsis Lukasost!

Waremad (waatawad Finniotsa arusaamatusega)

Finni (astub paremale poole Adile juurde)

Emma (paneb oma kooliaegade kooki, mis laua pääl on ja pistab nad kotti, mille ta selle pääle taha paremale poole ära neib, aga nohe tagasi tuleb ja esialgu seljale olles diivari pääl põlvitab ja päe wäte wahel, ennast laua pääle toetab)

Adolf (tuletat meelde) Lukas! Oige! Ma olen täitse ära unustanud, mis jaoks ma õieti siin olen! See ära meeld - na, kuidas ta nimi nõd on, see kuiraiuja, eih, kujuraiuja - ?

Doktor. Kõlled Ba Lohri?

Adolf Lohr! Tema neh! - Ja lapsed, ma ei tea, kas ma teile seda ütelda woin, aga -

Doktor. Mis on siis Lohriiga?

Adile O, me wõtame tema saatuses tui südames t osa!

Adolf Siis võite Teie ehk miimati aidata?
pr. Müller. Mis on siis juhtunud?

Adolf. Tal on kahewõitlus ees!

Adelle }
Finni } Aah!

pr. Müller }
Doktor } Kahewõitlus?

Adolf Ja, kahewõitlus! Ja kas teate kellega?
 minu pojaga, minu Fritzuga!

Finni (karjatakse) Fritz!

Adolf (poorab tema poole) He?

Finni. O, ei midagi!

Adelle (temale tasa) Meie onupojaga!

Adolf. Lapsed, kahewõitlust ei tohi
 tulla. Kus ole? Ka ei wõi ometi oma
 Fritzust, oma ainsat poega niusugu-
 sesse hädavõitu -

Doktor. Iseenesest mäista! Aga mis on
 selle põhjus?

Adolf. Seda ma ei tea!

pr. Müller. Lohr oli ernist nii imelik,
 nii aritatud, Jumala pärast, kui saheot
 juba - ?

190
Adolf Jessuke, Jessuke, Jessuke!
(Helislatukse)

Adele (läheb ust avama)

Adolf (astub kirjutuslaua juurde, võtab
kepi ja kübara)

Doktor Waahest ongi tenna?

pr. Müller. Ei, tal on omal võti!

Lukas ja Fritz (tuluvad mesikelt)

Kausteis kümnes etteaste

Endised Lukas, Fritz

Lukas (Adelele) Astuge aga ikka es, prali
kub on au! (Tõmbab korterukse oma järel
kinni; toaüks jääb lahti)

Adolf (uttab Fritzu juurde) Fritz! Fritzu -
kene! Minu poju.

Finni (tasa Adelele) Siina! See on Fritz

Lukas. Luban enesele esiteleda: härra
Fritz, Müller - härra ja pr. Doktor, Mülleri
hennapoeg, preilide Adele, Josephine ja
Emma ja eemal süüja kroonu kulul ühe-
aasta-vabatahtliku Hermann Mülleri
onupoeg!

Fritz (kes kõige nimetatute ees oma kumarduse teeb, doktor poolt) Pardon! Kallim härra onu - armuline proua tädi - härra Lukas seletas mulle, et ma - noh, et ma ennast võeti härra ja pr. tädi ees vabandama pean! Doktor, smart vabandama? Mis ees?

Fritz Ja, vabandama, kõigepealt aga preili onutitres ees (Finnile) Pardon, kui ma oleksin teadnud, et preili onutitar minu armas onutitar on - no muidegi - siis ei oleks ma teile - no kuidas öeldakse - noh siis järele jooksmised! Seda ei ole ühe onutitres juures ja sügise tarmes, nii siis pardon! (Kumardab)

Adolf Ah, Sa üleannetu, sina! Wõi tüdrukule jookseb ta järele!

Fritz Pardon, isa! Aga mis segune ilus tüdruk - (Finnile) Pardon - ma teen ka härra onupoja ja härra Lohri ees oma vabanduse, sest nii armsa onutitres pärast ei munda kahewõit lüüele -
Lukas Ohv!

Fritz Waid tehtakse lepitust champagne'iga.

ja peodakse sinasoprust.

(Kuuluse korterisse võtmeaga lahti-
käänamist ja lahkitagemist)

Lohr (tuleb keskelt)

Kolmasteis kuumnes etteaste

Endised Lohr

Lohr Tere õhtust! (Waatab imestusega väi-
vide otsa)

Lukas. Ah, meister Johannes! Just õigel
ajal, härra Fritz skeller soovib Teiega
konelda -

Fritz. Pardon, härra von Lohr! Teie olete
eht riivitud liigult minu armsa onukätre
ja minu onupoja esil välja astunud ma
kahetsen väga teie peitumist - mi-
sus - pardon!

Adolf ja lugu on lõpetatud! Eks ole, härra
von Lohr?

Lukas Faidix seletus tunnistajate juures ole-
kul -

Lohr (naeratades) Muidugi, kui asi mi-
moedi juonde on seatud

Lukas Juonde seatud? Ei, ei! Härra

Fritz, Mülleri ülespidamine ole genetal =
manline, Finni viis mind jälgile, ja alles
kui ma talle olukorra ära seletasin -

Lohr. Siis härra Müller - siin minu käsi!
(Annab Fritzule käe)

Adolf. Bravo! Ja ega Te nüüd ometi
kaarem ei müüta neid kahte tuhandat
vastu võtmast. Need on ikka alles ümb-
riks.

Lohr O härra Müller - mina -

Lukas (Lohriale) Edasi, Johannes, trööstige
preili Adelet väljakannatatud hirmu-
est -

Lohr Adele - tõesti - Dina - Feie? (Luud-
leb tal mõlemaid käsa)

Fritz (teib Finniga sedasama)

Emma (astub Lohri juurde)

Adolf (venematele) Waata, waata - meistan!

Fact Fritz oma armsa onutütrega, Fin-
niga - (pöörab naerdes suure skülleri poole)

Doktor (Adolfi pääle näidates) Miss Ba-
jütk selle õnneliku juhtumise kohta?

Lukas juhtumine, mille mina toime panin -

194

Emma (kes Lohri juurde on astunud) Kuule,
Johannes, eks ole, nüüd on Sul kaks tuhat
kuldnaat!

Lohr. Ja, konna poeg!

Emma. Kuule, mamma ütles, et kui Sa
meile ühe tuhanda laenaksid, meie siis
päästetud oleme -

pr. Sküller (piinlikus seisukorras) Aga-ga -

Emma (jookseb tema juurde) Sa ütlesid
ju ometi -

Adolf (naerdes) See väikene on nagu
orinül suust kukkunud - harimata,
kuid otsexohene! (Tõelalt üles ja
annab talle suud)

(Besriie)

Lõpetus

